

Minningarorð um Jógvan Norðbúð

100% tryggileika?

Tí velja
fleiri og fleiri
maskinmeistarar
Mobil smyrjoliu!

Mobil Oil Føroyar

Mobil Oil Føroyar
Mykinesgøta 8, Boks 18
FO-110 Tórshavn
Tel 319354 – fax 311509
E-mail: sveising@post.olivant.fo

petur & petur · 320870

Køllekipanir til skip, idnað & handlar
Hiltepumpur · Prosjektering · Montering

SUNWELL

deepchill™
fresh

Sunwell Deepchill™
is-skipan
- ein góð iløga

Royndir vísa, at góðskan á
fiskinum er munandi betri
við greytisi enn við vanligum ísi

ELECTRIC

Hoyvíksvegur 53 · tel 35 12 20 · www.im.fo

KÄRCHER

Vit umvæla eisini

Vit eru einaumboð
fyri KÄRCHER
trýstspularum til
idnað.

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreasen · Varðagøta 29-30
FO-100 Tórshavn · Tlf. 31 34 42

Síða 11

Nikael 90 ár:
Kennir tuberklasøguna
bæði sum sjúklingur og
starvsmaður

Vit ynskja Kristian og
hansara feløgum tillukku
við heiðrinum í Bruxelles.

Síða 19

Ristin hjá Kristiani

Tilfeingisgjald uttan útrokning

Á ráðstevnuni um tilfeingisgjald fekst bert fasittur men eingin útrokning!

Síða 7, 9 & 10

Havnin í Lerwick rindar skatt!

Vit hava fleiri áhugaverdar greinir úr Hetlandi.

Síða 4

petur & petur • 320870

P/f Sveisingahandilin
Mykinesgøta 8
Boks 18
FO-110 Tórshavn
Tel 311909 – fax 311509
E-mail: sveising@post.olivant.fo

Vit hava útgerðina

- Flóttitrol
- Snurpunótir
- Botntrol
- Aliútgerð
- Rækjutrol
- Annað

VÓNIN

Høvuðsskrivstova:
Bakkavegur 22
530 Fuglafjørður
Telefon 474 200
Telefax 474 201

Tórshavn:
Vestara bryggja 12
100 Tórshavn
Telefon 35 43 91
Telefax 31 33 19

info@vonin.com - www.vonin.com

FF-blaðið

Gerst haldari fyri bert kr. 250,- um árið

tlf. 31 15 69 · ff-blad@post.olivant.fo

SPEKT

statsaut.
revisorar

Correspondent Firm of
KPMG International
a Swiss Cooperative

SPEKT søkir grannskoðarar til skrivstovurnar í Tórshavn og í Runavík

Arbeiðið fevnir um grannskoðan, roknskaparhjálp og eina røð av øðrum tænastrum til føroyskar og útlenskar privatar fyrirkur innan flest allar vinnugreinar, eins og til kommunur og almennar stovnar.

Umsøkjarin

Søkt verður bæði eftir grannskoðarum við royndum og uttan royndir.

Dentur verður lagdur á, at viðkomandi er fryntligur, fyrirkomandi og til reiðar at arbeiða uttanfyri vanliga arbeiðstíð, serliga fyrru helvt av árinum.

Eisini er tað ein fyrimunur, men ikki ein treyt, at umsøkjarin uttan royndir innan grannskoðan, hevur royndir innan bókhald og hevur lokið HH-prógv ella líknandi útbúgving.

Útbúgvingin

Umframt at fáa hollar arbeiðsroyndir gjøgnum dagliga arbeiðið skulu okkara starvsfólk nema sær ástøðiliga útbúgving við at fylgja HD-undirvísingini á Føroya Handilsskúla.

Harumframt verður talan um innanhýsis undirvísing, bæði hjá okkum og hjá KPMG í Danmark.

Framtíðarmøguleikar

Aftaná lokið HD-prógv er møguleiki fyri at halda áfram at nema sær ástøðiliga útbúgvingina cand.merc.aud., sum er neyðug fyri at gerast statsautoriseraður grannskoðari.

Umsóknin

Umsókn við upplýsingum um útbúgving og royndir verður at senda til okkum skjótast til ber ella í seinasta lagi 1. juni 2006.

Nærri upplýsingar fáast við at venda sær til Árna Ellefsen á telefon 34 34 34 ella 22 28 52.

Allir fyrispurningar og umsóknir verða viðgjørð í trúnaði.

SPEKT statsaut. revisorar Sp/f grannskoða, veita roknskapartænastru og ráðgeva í skatta- og vinnuviðurskiftum. Hjá SPEKT starvast 24 fólk. Fýra teirra eru ríkisgóðkendir grannskoðarar. Vit arbeiða millum annað fyri einstaklingar, handilsfyrirkur, iðnaðarfyrirkur, kolvetnisfeløg, reiðaravirki, peningastovnar, figgingarstovnar, kommunur og almennar stovnar. SPEKT statsaut. revisorar Sp/f eru tilknýttir altjóða KPMG kervinum av grannskoðara- og ráðgevingarvirkjum.

SPEKT statsaut. revisorar Sp/f
spekt@spekt.fo
www.spekt.fo

Staravegur 17 · Postboks 3258
FO-110 Tórshavn
Telefon 34 34 34
Telefax 34 34 35

Heiðavegur 15 · Postboks 190
FO-600 Saltangará
Telefon 474 474
Telefax 474 475

TEAM 85

dagsins MYND

Fram og Vestmenningur hjá P/f Miðalsbrekku í Vestmanna eru nýliga forlongdir 7,5 metrar á Tórshavnar Skipasmiðju. Samstundis fingur teir ísmaskinur ísettir. Her liggja teir á Vestmanna og gera klárt at fara avstað á gullaksaveiðu.

Abbi og omma Sophie: Fødd undir Hitler, vaksin upp undir Stalin og síðan frælsi

Sophie er ein 17 ára gomul týsk genta, sum seinasta skúlaárið hevur verið í Føroyum sum skiftisnæmingur. Hesa tíðina hevur hon lært føroyskt og fingið ein hóp av vinum. Hon hevur eisini havt eina vertsfamilju, sum hon helst fer at hava samband við framyvir. Men nú er tíðin hjá henni farin, og fyrsta dagin fer hon avstað aftur til Týsklands.

Undan páskum vóru beiggin, foreldrini hjá henni og foreldrini hjá mammunu í Føroyum og vitjaðu. Sigast kann um tey, at tey hava upplivað stóran part av heims-søguni. Tey koma nevniliga úr gamla Eysturtýsklandi - DDR, sum stendur fyri tí sera misvísandi heitinum Týska Demokratiska Republikkin.

Ímyndin av hesi søgu eru abbin Valentin og omman Lotte. Abbin var føddur í 1936 og omman í 1941. Tey hava tískil - sum børn - upplivað Hitler og hansara ræðsluræði, sum tó fekk ein enda í 1945. Meðan sameindu vestanveldini fríaðu vestara partin av Týsklandi, tóku russar við Stalin á odda, valdið eystantil. Víst setti teir DDR á stovn í 1949, sum ein á pappírinum sjálvstøðugan stat, men samstundis var tað harðkókað kommunisma, stýrd úr Moskva, sum hevði ræðið í hesum statinum.

Í 1990 gjørdist DDR ein partur av Týsklandi, og tá kundu Valentin, Lotte og øll teirra siga, at tey finga frælsi. Hesi bæði eru tískil í einum ættarliðið, sum hevur upplivað høggradiktatur og síðani vinstradiktatur fyri nú at liva í einum sonnum fólkaræði.

Alt hetta er Sophie alt ov ung til at vita nakað um, men tað kann vera áhugavert at greiða frá, hvussu tað var at uppliva DDR, bæði hjá fremmandum og teimum, sum búðu har.

Kundi bert ferðast annan vegin
DDR var bert eitt hana-
gleiv frá Danmark, og tað
tók bert einar fimm tímar
við ferju ella toki frá
Keypmannahavn til Ros-
tock.

Í dag kann farast til og
úr Týsklandi nærum uttan
toll- og passeftirlit. Men

soleiðis var tað ikki í
DDR. Eitt var, at tað kravd-
ist visum - eins og til onnur
kommunistisk lond. Hetta
var í veruleikanum lættari
at fáa til DDR enn til hini
londini. Eitt visum galdandi
í 1 dag kundi fáast umborð
á ferjuni til Warnemünde,
ið er havnarbýurin hjá Rostock.

Men tað serstaka við
innferðini var eftirlitið við
tí, sum kom inn í landið.
Politikkurin hjá DDR var
at verja íbúgvavarnar í-
móti tí, sum eftir teirra
tykki var óhóskandi kunn-
leiki til viðurskiptini vest-
anfyri. Tí var væl kannað,
hvat var í viðförinum av

vórðu tey eisini tikin fyri
“sikkerheits skuld”. Hetta
var púra ørt. Tey vóru fá,
sum skiltu danskt og enn
færri, um nakar, sum skiltu
føroyskt, so bløð á hesum
málum máttu roknast fyri
at vera púra óskaðilig fyri
“politisku heilsuna” í landi-
num. Hvussu ørt hetta var
sást eisini av, at á hvørjum
húsataki var hópur av
antennum, ætlaðar at taka
ímóti vesturtýskum sjón-
varpi, sum øll skiltu!

Ómøguligt at sleppa
av landinum
Kundi tað vera trupult at
koma inn í DDR, so var
tað fult og heilt útilokað í

royndi hetta og varð tikin!

Hetta totala útferðarfor-
boðið linkaði nakað, sum
frá leið. Fyrstu ferð, tað
yvirhøvur slapst av landi-
num hjá vanligum fólki,
var víst í 1979 og tá bert í
ørindum. Giftur maður
slapp at fara einsamallur.
Konan mátti vera eftir, so
nøkulunda trygd kundi
vera fyri, at hann kom
aftur. Tey, sum fóru, finga
boð um, at tey skuldu ikki
taka upp óneyðugt sam-
band við borgarar í tí
landinum, tey fóru til, so
sleppast kundi undan at
koma undir ringa ávirkan!
Men tað bar ikki til at
eftirkanna, um hesi boð

Sophie, beiggin Jacob og mamman Ricarda.

lesnaði hjá teimum, ið
fóru til DDR. Alt, sum ikki
var góðkent framman-
undan, var afturhildið av
myndugleikunum. Av
donskum bløðum var tað
bert blaðið hjá kommun-
istaflokkinum “Land og
Folk”, sum var loyvt at
hava við sær inni í landið.
Bløð sum Politiken og
Berlingske Tidende høvdu
ongan kjans. Og vóru før-
oysk bløð í viðförinum,

nógv ár hjá borgarunum í
DDR at sleppa vestur um.
Hetta var jú eisini enda-
málið við Berlinmúrinum.
Áðrenn tokini fóru um-
borð í ferjuna úr DDR til
Danmarkar, varð leita,
bæði við hundum og lykt,
eftir móguligum “flygt-
ningum”, sum kanska
krógvaðu seg onkustaðni
í tokinum fyri at sleppa
ólógliga av landinum. Og
Gud náði tann, sum

vórðu hildin, og tað vóru
tey heldur ikki.

Síðani hendi tað, at fólk,
sum høvdu rokkið pen-
sjónsaldur, frítt kundu fara
av landinum. So spardi
statskassin útreiðslurnar
til pensjónir. Men hjá
vanligum fólki at fara frítt
av landinum var fram-
vegis ikki hugsingur um.

Ein so ør skipan
mátti brenna saman
Tað er greitt, at eitt land
kann bert stýrast á hend-
an hátt við einum dygg-
um eftirliti av borgarun-
um. Og hesa uppgávuna
hevði Stasi, trygdarløg-
reglan. Hennara uppgáva
var at fylgja við í tí, sum
rørði seg í fólkinum, so
tað kundi staðfestast, um
nøkur andstöða fanst, sum
myndugleikarnir skuldu
hava eyguni við.

Tá farið varð til DDR,

Abbin og omman,
Valentin og Lotte.

Pápin Ulrich.

skuldi á einum oyðiblað
upplýsast, hvønn ætlanin
var at vitja. Alment var
hetta gjørt av hagtalsor-
søkum, men oyðubløðini
kundu so eisini nýtast at
skráseta, hvør fekk vitjan.

Eftir sameiningina hava
borgarar í gamla DDR
fingið móguleikan at
kanna eftir, hvat ið er
skrásett hjá Stasi um tey.
Tað tekur sína tíð, tí tey
eru so nógv, sum hava víst
áhuga. Men nógv hava
fingið sjokk, tá tey hava
fingið staðfest, at fólk,
sum hava staðið teimum
nær, hava meldað tey til
loyniløgregluna. Tað er
ikki so stuttligt at fáa at
vita.

Tað er greitt, at ein slík
stýrisskipan kundi ikki
standa við. Fyrr ella seinni
mátti hon brenna saman.
Tað hendi eisini við DDR.
Hóast alla propagandu lat
tað seg ikki dylja, at mun-
urin millum livilíkindun-
um eystanfyri og vestan-
fyri gjørdist størri og
størri. Fyri ikki at tala um
munin á frælsinum.

Tað bar heldur ikki til at
halda einum heilum fólki
mestsum hermetiskt inni-
lokað í landinum. So end-
in gjørdust ein óblóðugur
uppreistur, sum aftur end-
aði við eini sameining av
Eystur- og Vesturtýsklan-
di.

Eitt úrsnit av hesum
hendingum var m.a., at
fyrst kundi Sophie koma
til Føroya, og síðani kundu
hennara ættarfólk koma
higar at vitja. Hetta hevði
als ikki verið móguligt
fyri minni enn 20 árum
síðani.

Vóru ímóti
stýrinum
Lotte og Valentin vóru alla
tíðina í andstöðu til kom-
munistiska stýrið í DDR.
Tey vildu ikki lima seg inn
í Sosialistiska eindarflokk-
in. Hesin skuldi eitast at

vera ein sameining av
øllum flokkum, men veru-
liga umboðaði hann kom-
munistarnar. Ein avleiðing
av hesum var, at mamma
Sophie, Ricarda, ikki kun-
di fáa ta útbúgving innan
sosialrøkt, sum hon hevði
hug til. Hesa útbúgving
hevur hon fingið nú.

Men at fara á val sluppu
tey ikki undan. Tí kundi
hvørt val vísa 99,9%
undirtøku til teir ráðandi.
Tað var nú heldur ikki
móguligt at velja nakran
annan.

Sophie heim aftur
Lotte og Valentin búgva í
býnum Heringshof á
oyinni Usedom, sum liggur
í Eystursjónum á marki-
num til Polen. Hetta er
næststørsta týska oyggin,
445 ferkm. Av hesum
eigur Polen 91 ferkm.
Týski parturin er til stódd-
ar sum Streymoy. Oyggin
hevur tó brúgv inn á
meginlandið. Á Usedom
sæst sólín mest í øllum
Týsklandi, og tí koma
nógv ferðafólk higgar.
Fólkatalið er um 40.000.

Sjálv býr Sophie saman
við foreldrunum og tveim-
um systkjum norðanfyri
Berlin.

Vit ynskja Sophie góða
ferð heim aftur. Tað hevur
verið stuttligt at hýst
henni. Altíð hevur hon
verið í góðum lag, og tað
vildi ikki verið so lægið
um onkrir trupulleikar
eru, tá ein kemur til eitt
fremmant land. Men tað
hevur ikki verið tað minsta.
Hon verður saknað av
vertsfamiljuni og annars
av øllum teimum, sum
hava verið um hana. Hon
hevur trivist væl, eisini í
studentaskúlanum í Hoy-
dølum, har hon hevur
verið stak væl móttikin.

Alt hetta hevur bert
verið móguligt, tí Berlin-
múrurinn fall í 1989!

Vitjan í havnini í Lerwick:

Er ikki á nakrari fíggjarlóg

Tá stjórnin í fiskimannafelagnum vitjaði í Hetlandi seinast í apríl mánaði, var eisini skipað fyri eini vitjan í havnini í Lerwick. Hetta var eins og hinar vitjanirnar sera áhugavert, og fingur vit eisini her vátan um tað søguliga samband, sum hevur verið millum Føroyar og Hetland. Her hittu vit Alan Wishart, sum er stjóri og Captain Archer Kemp, sum er havnar-meistari.

Annars má sigast, at Hetland hevur verið framman fyri okkum á fleiri økjum. Longu í 1820 fingur teir fyrstu dokkirnar, skipasmiðjurnar og fiskavirkir. Lerwick var og gjørdist miðdepil fyri sildarveiðu, og higar komu hundrættals før av ymsum slagi at landa teirra veiðu, og merkti hetta eisini virksemd í havnini og í býnum annars.

Tá Pløyen kom

Ein tann fyrsta tilvísingin til Føroyar í 110 ára minningarritinum hjá Lerwick Harbour Trust er, at ein dag í 1839 kemur danska skonnartin "Hector" inn á Lerwick við gestum. Millum hesar var danski amtmaðurin Christian Pløyen, sum saman við trimum føroyingum vóru á eini kanningarferð í Hetlandi, Orknoyggjum og Skotlandi.

Christian Pløyen skrivaði eina frágreiðing frá hesi ferð, sum hevur kunnað fingist fyri kr. 30 á bókaútsølu, sum beint nú hevur verið. Hetta er ein ótrúliga áhugaverd bók, sum eisini lýsir mun-

Ein hundrað ára gomul mynd av havnini í Lerwick. Her er pakkað við fiskiskipum.

in millum Føroyar og Hetland tá. Tað er alment kent, at ein av teimum nýskapnum, sum hann hevði heim við sær aftur, var línar, sum føroyskir útróðarmenn í fyrsta umfari als ikki vildu vita av. Men afturat hesum lærdu føroyingar at virka klippfisk, sum longu tá var ein stór vinna í Hetlandi. Hann vísir eisini á, at longu tá høvdu hetlendingar vinnuligan fiskiskap eftir upsa, nakað sum ikki byrjaði av álvara í Føroyum fyrr enn nær um 150 ár seinna. Tann Lerwick, sum Pløyen kom til, var ein stórbýur í mun til

Havnina. Í Havn búðu 700 fólk, meðan fólkatalið í Lerwick var 3.000. Í dag eru dupult so nógv fólk í Havn sum í Lerwick. Annars er tað hugtakandi at lesa um tann alsk og áhuga, sum Pløyen hevði fyri føroyingum og teirra vælferð. Vit fara at triva í hesa frásøgn seinna.

Fiskiveiðusamband millum Føroyar og Hetland
Hetlendski fiskiskapurin undir Føroyum verður eisini umrøddur. Her kann fyrst verða nevnt, at í dagbók, sum William G. Sloan skrivar í 1865, nev-

ir hann, at 700 hetlendingar fiskaðu kring Føroyar um hesa tíðina, meðan føroyski fiskiskapurin framvegis bert var við opnum bátum.

Seinni fóru føroyingar at keypa sluppir úr Hetlandi. Vit hava fyrr havt søguna um "Tulip", sum gøtumenn keyptu í 1904, men sum ikki kom vegin fram, eftir at hava verið í Hetlandi og landað á heysti sama ár. Øll manningin fórst.

Mest kenda navnið á hesum sluppum man vera "William Martin". Onnur kend skipanøvn eru "Buttercup" og "King Arthur".

Hetlendingar vóru eisini tíðliga á ferð við uppboðssølu fyri fisk, 100 ár undan okkum. Ein slík kom longu í 1899, og hevði hon eisini sín týðning fyri menningina av fiskivinnuni.

Í 1933 lendi kendi flogskiparin Lindbergh í Lerwick á veg úr Føroyum, har hann skapti eina stórending við at landa har.

Av sambandi millum londini kann eisini nevast, at ferðamannaskipið "Tjaldur" javnan legði at í Lerwick á veg til og úr Danmark. Nú er tað so "Norrøna", sum er ein veruligur gestur har.

Fyri at koma aftur til Pløyen so nevnið hann, at Hetland tá hevði samband við Skotland eina ferð um vikuna, meðan tað tá kundu vera mánaðir ímillum, at skip kom úr Danmark til Føroya við vøru. Hetta hevur sjálvsagt gjørt stóran mun í fortreytunum fyri menningini av samfelagnum.

Havnin væl fyri

Vit fingur eina drúgva frágreiðing um havnina í Lerwick. Teir eru væl fyri at hava tvinnar innsiglingar, so komast kann higar í øllum veðri. Hetta er eisini norðasta havnin í Stóra Bretlandi.

Síðan í 1960-unum eru ein hálv milliard krónur nýttar til iløgur í havnina, og her verða avgreidd umleið 5.500 skip árliga.

Havnin hevur áhugamál í fleiri fiskivinnufyrirkomum m.a. í fiskamjølssverksmiðju og í Shetland Catch, sum vit umrøða í aðrari grein. Hetta gevur eisini inntøkur til havnina. Teir áttu Shetland Hotel, men hetta varð selt fyri at kunna fígga aðrar iløgur. Sjálvt atløguplássið er 3.200 metrar til longdar, so her er pláss fyri einum hópi av skipum. Her eru sjálvsagt eisini allir móguleikar fyri at fáa útgerð og tænastur av ymskum slagi.

Her er eisini ein stór fiskivinnuhavn, sum liggur sera sentralt, tá hugsað verður um, hvussu væl Hetland liggur fyri í mun til fiskimiðini á leiðini. Her er skjótt at sigla inn at landa. Árliga koma 2.500 fiskiskip higar. Hesi landa

Havnin í Lerwick

Sígt verður framvið Shetland Catch, har fleiri uppsjóvarskip liggja. Havnin eigur ein part av nevnda virki, og er hetta eisini ein góð iløga.

100.000 t. av fiski, sum greitt varð frá í seinasta FF-blaði. Tað skal sigast, at vitjanin av fremmandum fiskiskipum hevur onkuntíð verið størri. Í 1971 vitjaðu donsk fiskiskip her 374 ferðir, men í 2004 var talið 35. Í 1971 vitjaðu føroysk fiskiskip 242 ferðir, og er hetta tal í 2004 minkað til 10.

Hvussu ferðamannaskip fáast at leggja pening eftir seg So er ikki um at tala tey stóru ferðamannaskipini, sum koma higar, og skip upp til 205 metrar kunnu leggja at her. Tey eru umleið 50 í tali sum koma, og hesi høvdu um 21.000 ferðafólk. Hetta er á leið tað sama sum í Føroyum. Á Havnina koma eini 40 skip, og her kunnu størri skip leggja at enn í Lerwick. Tilsamans koma 150.000 ferðafólk sjóvegis til Hetlands árliga, og geva hesi fitt avkast til handlarnar í býnum.

Her gera teir nakað, sum vit kanska kundu lært av. Hvørja ferð eitt ferðamannaskip kemur inn verður farið umborð at ynskja ferðafólkunum vælkomín eins og greitt verður frá um landið, tey eru komin til. Eisini verður skipað fyri tiltøkum í býnum sum t.d. framførsla av hetlenskum tónleiki

Loðsbáturin.

saman við hetlenskum búnum. Á hendan hátt kenna ferðafólkini seg heima frá byrjan av. Hetta ger eisini sítt til, at hesar vitjanir geva eitt gott íkast til handilslívið í Lerwick, samstundis sum líknandi vitjanir ikki verða roknaðar at hava serligan týðning hjá okkum. Kanska kundu vit lært okkurt av hesum!

Annars er fremsta sambandið hjá Lerwick við Aberdeen, og her er ferjusamband hvønn dag umframt samband til Orkn-

oyggjarnar. Á rutuni til Aberdeen ferðaðust í 2004 umleið 100.000 ferðafólk og 16.500 bilar. Siglingin til Aberdeen tekur eitt kvøld og eina nátt.

Oljan hevur eisini stórán týðning fyri havnina. Higar koma øll møguleg sløg av skipum, sum er virkin innan oljuvinnuna, og her liggur Lerwick eisini væl fyri í mun til oljuleiðirnar.

Havnin er ikki á nakrari almennari fíggarlóg

Tað áhugaverda við havnini er, at hon er ein sjálv-eigandi stovnur. Hon hevur síðani 1877 verið ríkin av Lerwick Harbour Trust, sum hevur 11 stýrslimir. Av hesum eru teir 9 valdir av lokalsamfelagnum og 2 eru valdir millum teirra, sum nýta havnina.

Stovnurin er sjálvfíggiandi og tí er einki, sum eitur havnargerð á almennum fíggarlógum. Er neyðugt verða lán tikin til

íløgur, men havnin er ein góð forrætning, sum lættliga kann rinda slíka lántøku aftur. Í 2004 vóru inntøkurnar 65-70 mio. kr., og vinningurin var um 20 mio. Av vinninginum verður skattur goldin, og var hesin einar sjey mio. hetta árið.

Tunnill ella brúgv til Bressay!

Tað kann verða nevnt, at hetlendingar munnu hava fingið íblástur frá føroyingum viðvíkjandi undirsjóvartunnellum. Beint

yvir av Lerwick er Bressay við einum 300 fólki og fleiri vinnuvirkjum. Her siglir ferja og tekur tað uml. 5 minuttir yvirum. Shetland Island Council hevur ætlanir um at byggja eina brúgv tvørtur um sundið. Men hetta vil havnastýrið í Lerwick ikki vita av. Teir meta, at ein brúgv kann vera til beinleiðis ampa fyri skipaferðsluna og havnina, ikki minst tá hugsað er um, hvussu smalt sundið er. Vansin við eini brúgv er eisini, at hon verður stongd, tá ið ov nógvur vindur er. Teir vilja hava ein tunnill og meta, at ein slík fer at vera munandi bíligari og eisini betri. Annars verður roknað við, at verkætlanin kostar einar 300 mio. kr. Sum tað skilst er einki avgjørt enn.

Aftan á fundin varð føroyska ferðalagið boðið ein siglitúr við loðsbátinum hjá havnini. Málið var uppsjóvarvirkið Shetland Catch, men siglt varð fram við alla havnina, og tað var ein heilt fittur teinur. Tað var eisini stuttligt at síggja allan býin frá sjónum av.

Samanumtikið var hetta ein frálík vitjan, sum er enn ein vátan um, at Hetland er eitt land, sum vit kunnu læra av.

Málið um skatting av provianti verið fyri kærunevndina

Vit hava í blaðnum havt nógv frásagnir um málið, har fiskimenn hava verið noyddir at gjalda skatt av proviantútreiðslum. Eftir okkara tykki er hetta beint í stríð við lóg og siðvenju á økinum.

Hetta mál var fyri í Skatta- og avgjaldskærunevndini mikudagin í seinastu viku. Her møtti FF við formanni og sakførara eins og umboð fyri Toll og Skatt.

Málið snýr seg í stuttum um, at skattalógin greitt sigur:

Virðið av vistarhaldi hjá sjófólki umborð telist ikki við í skattskyldugu inntøkuna.

Fyri nøkrum árum síðani fór Toll og Skatt at umsita hesa reglu, sum um tað stóð:

Virðið av **fríum** vistarhaldi hjá sjófólki umborð telist ikki við í skattskyldugu inntøkuna.

T.v.s. at henda tulkning er grundað á orðið “fríum”, sum als ikki stendur í lógini. Hetta merkir, at tað er gjørd ein avmarkandi nýttulking til skaða fyri fiskimenn.

Her skal við einum dømi lýsast, hvat málið snýr seg um. Í teimum ymisku sáttmálunum hjá fiskimonnum

um er ymiskt, hvussu proviantútreiðslur innganga í sáttmálan. Ein sáttmálaháttur er, at proviantur verður goldin av manningartinum. Tá kemst fram til fiskipartin við, at sjálvt býtið av søluvirðinum gevur t.d. kr. 100.000 pr. mann. Av hesum verða kr. 10.000 tiknar frá í provianti. Fiskimaðurin fær goldið kr. 90.000, sum hann so eigur at gjalda skatt av.

Fyri nøkrum árum síðan fann “onkur” í Toll og Skatt uppá, at í slíkum førum skal gjaldast skattur av kr. 100.000, tí umrøddi lógartekstur var bert galdandi, tá proviantur var “fríur”, hóast hetta, sum nevnt, als ikki er nevnt í lógini.

Tað kann staðfestast, eisini eftir fundin, at í málinum liggur **eingin** lögfrøðilig grundgeving ella undirbygging av umrøddu tulkning. Kortini hevur hon í fyrispurningi á tingi verið framløgd, sum um tulkningin var lógarteksturin sjálvur!

Vit hava eisini her eitt dømi um, at ein ivasom tulkning førir til aðra ivasama tulkning. Tá fiskimenn gjalda ein **part** av proviantinum, so verður

hetta av Toll og Skatt mett sum at provianturin er fríur. Hesum er so heldur eingin grundgeving fyri!

Siðvenjan í stuttum FF metir lógina at vera púra greiða. Afturat tann greiða lógartekstin er siðvenja á økinum, sum undirbyggir okkara stöðu, og er hon henda:

Í 1939 verður ásett í kunngerð, at fiskimenn skulu gjalda skatt av provianti. Talan var um eina fasta upphædd pr. mánað, sum varð løgd afturat inntøkuni í einum serligum teigi í sjálvuppgávuni.

Henda upphædd var í umleið 1960 kr. 80 um mánaðin.

Samstundis var greitt, at skattskyldigu inntøkan annars hjá fiskimonnum var fiskipartur eftir frádrátt av provianti uttan mun til sáttmála.

Í skattalógini frá 1963 verður ásett, at virðið av vistarhaldi skal ikki skattast. Hetta fær tað avleiðing, at inntøkan av fríum kosti verður strikað í sjálvuppgávuni, men skattingin av fiskimannainntøkum annars heldur fram sum frammanundan. Hetta var ein broyting, sum var ætlað at vera øllum fiski-

monnum til gagns uttan mun til sáttmála.

Ein heilt stórus partur av fiskimonnum hevði ein slíkan sáttmála, har proviantur fór av manningartinum júst í 1963, tá lógin varð broytt. Vit høvdu upp til 50 línuskip við meira enn 20 monnum við hvørjum, og tað hevur ikki verið minsti ivi um, at teir vórðu og hava verið skattaðir av avrokningini eftir frádrátti av provianti. Hesi faktisku viðurskifti hava verið grundarlagið fyri orðingini í skattalógini.

Hesin sáttmálin hevur ikki verið nýttur í Føroyum síðan 1995, tá línuveiðan til saltfisk fór í søguna, men sáttmálin er framvegis til og kann gerast aktuellur aftur, um t.d. toskur verður aftur í Grønlandi.

Teir menn, sum hetta mál viðvíkir, hava havt ein sáttmála við somu prinsippum. Hetta eru teir, sum sigla við donskum kraftblokkaskipum. Tað er próvfast, at teir hava verið skattaðir eftir okkara fatan fram til ár 2000. Tískil er talan um eina greiða siðvenju gjøgnum nærum hálva øld, sum eingin spurningur kann setast við.

Umsitingin av umrøddu skattalógarbroyting frá 1963 hevur verið umsiting eftir sama leisti í meira enn 35 ár, tá Toll og Skatt knappliga reelt broytir innihaldið í lógini, uttan at lógin er broytt og uttan viðgerð av nøkrum slag. Harvið hevur Toll og Skatt av sínum eintingum fyri nakrar fiskimenn avtikið eina greiða lógaráseting frá 1963. Ein avleiðing av hesum er, at fiskimenn nú verða misjavn skattaðir í stríð við grundleggjandi rættarreglur um, at allir borgarar skulu viðgerast eins.

Tað varð eisini váttat av Toll og Skatt á fundinum, at fóru føroysk skip aftur á línuveiðu á eftir sama leisti sum fyrr, ja, so komu teir eisini undir hesa nýttulking, sum vil gera teir verri fyri skattliga, enn teir vóru. Tískil er hetta ikki serstakt fyri fiskimenn við útlendskum skipum. Sambært hesi útlekking hava túsundir av fiskimonnum við føroyskum skipum í 30 ár goldið ov lítið av skatti. Hetta er sjálvsagt púra skilaleyst prátt, og málið váttar ta manglandi rættarfatanina í einum so týðningarmiklum stovni

sum Toll og Skatt.

Tað telur eisini her, at lönjavnargrunnurin, ið hevur umsitid minstulønarskipanina hjá fiskimonnum, altíð hevur roknað minstuløn samb. okkara fatan, t.v.s. eftir frádrátti av provianti í øllum sáttmálum.

Tað kann eisini staðfestast, at sjálv saksviðgerðin hevur verið út av allari leið. Tær frágreiðingar sum eru givnar av Toll og Skatt hava stutt sagt púra einki við veruleikan at gera, sum tað eisini fyrr er greitt frá í blaðnum.

Tí er hetta eisini eitt sera prinsipielt mál. Spurningurin er, um starvsfólk á almennari umsitingin kann broyta innihaldið í galdandi lógum til skaða fyri borgaran “after for-godtbefindende” og uttan at hava minstu grundgeving fyri tí. Sigast kann stutt, at kann hetta veruliga bera til, so kann alt bera til.

Niðurstøðan hjá kærunevndini kann væntast heilt skjótt og fara vit tá at venda aftur til málið.

Grønlandstíðindi

frá Kára við Stein

2. mai
Minus 2,5 stig og lot av norðri. "Lómur" kom inn at landa ísaðar rækjur í morgun, teir hava gott 100 tons inni. Í síðstu viku landaðu teir knapt 100 tons í Illulissat.

"Akamalik" kom inn at millumlanda, teir hava verið úti í góða viku og hava gott 350 tons inni. "Akamalik" skal fiska uppí, og síðani skulu teir til Danmarkar at gera ymiskt - nýtt sum gamalt. Eftir ætlan skulu teir vera aftur til fiskiskap í Grønlandi 1. juli.

3. mai
Minus 2,3 stig og lot av norðri. "Ocean Tiger" kom inn at landa í morgun, teir hava roynt í Eysturgrønlandi síðani árið byrjaði og komu vesturum at royna. Teir hava gott 350 tons inni, og harav eru

eini 90 tons rækjur úr Eysturgrønlandi. Ja, tað eru nógv ár síðani, at trolarar hava landað 50/70 her í Sisimiut. Eg var so heppin at fáa nakað av tí stóddini; tað er so skjótt at pilka 50/70, men tann rækjan, sum besti smakkur er í, er 90/120, tað er so heilt vist.

5. mai
Minus 2,3 stig og stilli. "Markus" var inni í morgun við einum manni og eftir einum manni, og "Polar Natarnaq" landar í dag. Eisini teir hava fulla last aftur hendan túrin.

6. mai
Minus 2,1 stig og stilli. "Natarnaq" kom inn at landa í morgun, teir hava um 450 tons inni, og teir rokna við at sigla aftur í morgin einaferð.

Trolararnir hava verið

víða um og roynt eina tíð. Summir heilt suðuri við Nuuk-leiðina, og aðrir í Sukurtoppadýpinum og norðuri í Buðinum, onkur hevur verið í Holinum, og aðrir liggja í Holsteinsborgdýpinum og royna. Teir, sum hava verið í Kassanum og roynt, hava havt gott fiskari.

7. mai
+ 4,6 stig og stilli. "Lómur" kom inn at landa í morgun, teir hava havt ein góðan túr - gott 113 tons. Teir fóru út aftur í gjárskvöldið til nýggjan túr.

8. mai
Pluss 10,5 stig og stilli. "Natarnaq" fór nýggjan túr um 5-tíðina í morgun og í kvöld kom "Polar Timmjarmiut" at landa, teir hava fulla last.

11. mai
Pluss 2,2 stig, stilli og greytasvart í toku. "Nanok Trawl" kom inn at landa í morgun, teir hava knappa fulla last inni. Teir hava verið eitt sindur víða um og roynt. Eg var og hugdi eftir, har sum eldurin hevði verið umborð, og tað var ein ljót sjón at síggja. At síggja til hevur verið ein heilt ónatúrligur hiti, har sum eldurin er kyknaður upp. Teir royna at koyra við eini neðloysn fyri tíðina, áðrenn teir skulu á skipasmiðju við skipinum.

12. mai
+ 4,6 stig og blikalogn. "Lómur" kom inn í morgun við um 120 tons av ísaðum rækjum. Ein skjótur túrur hjá teimum, og teir sigla aftur í kvöld.

"Akamalik" er á veg til Danmarkar á skipasmiðju

í Frederikshavn. Skiparin, Linjhon Christiansen, fortelur, at teir hava fiskað 640 tons netto í 16 dagar; hvat brutto er, er ringt at siga. Óført fiskari, tað kann ikki sigast annað um tað. Teir hava roynt allan hendan túrin í Holsteinsborgdýpinum, og rækjurnar hava verið rímuliga góðar, men nú kemur ein tíð, har rækjurnar verða bleytar, og tá eru tær verri at fáast við. Roknast kann við lágum miðalprísum. Prísurin á rækjum er nógv fallin seinastu tíðina, og tað er galdandi fyri flestu stóddirnar, men helst fyri tær smáu. Kina tekur minni enn roknað varð við, so tað merkist væl nú. Oljuprísurin nærkast hálvari fjórðu krónu.

Nú verður sagt so nógv um toskin, men broyting er komin í nú, tí tað er vanligt, at vit fáa sild í

trolíð - og stórar sildir, men ristin ger, at vit ikki síggja tosk í, men meira enn so at loddið skrivur væl viðhvørt.

"Akamalik" fer inn til Føroyar við lemmum; teir skulu vera í Skagen tann 21. mai at lossa, og so fara teir suður til Frederikshavn.

"Seermesut" er á veg til Danmarkar. Reiðarið hjá teimum hevur fingið fatur í einum stórum íslenskum trolara, sum skal koma í staðin fyri "Seermisut". Sum eg havi skilt, so eitur íslendingurin Petur Jónsson, sum teir hava keypt frá.

"Polar Amaroq" var inni í Manitoq og millumlandaði í gjár, teir skulu inn til Nuuk mánadagin at landa og skifta fólk.

Gamlar manningarmyndir

Vit hava fingið hendur á fleiri gomlum myndum, har tað eru ein ella nakrir fáir fiskimenn á myndini. Hesar eru helst tiknar av Abdsalon Joensen í Íslandi. Vit vilja framvegis sera fegin frætta um nakar kennir menninar á myndunum. Tað er Føroya Fornminnissavn, ið eigur myndirnar.

3350F03207

3350F03208

3350F03209

3350F03213

Klaksvíkar Sjúkrahús
FO-700 Klaksvík

Ortopædkirurgiskur skómakari & bandagistur frá SAHVA

Ortopædkirurgiskur skómakari & bandagistur frá SAHVA, verða á Klaksvíkar Sjúkrahúsi 13. og 14. juni 2006 og á Landssjúkrahúsinum 15. juni 2006.

Tíð fæst við at ringja á tlf. 45 54 63, mánadag og týsdag kl. 10 - 12, í seinasta lagi týsdagin 6. juni 2006.

FFblaðið
BLAÐ VERKA- OG VEIÐIMANNA

Bert 250 krónur fyri alt árið!

- Góðgæti
- Viðublað
- Soft ice
- Milk shake
- Bakaravørur
- og mangt annað

Kioskin hjá Ingu

v/ Ingu Joensen
Sandavágur - tlf. 333839

Skilja hvörki meining ella mannagongd: Hvat fer at henda við fiskimonnum?

Tað er rættliga nógv, sum undrar í sambandi við framløguna um tilfeingisgjald. Tí undrar tað okkum eisini, at slíkt arbeiði kann fara fram í longri tíð, uttan at okkara vinna yvirhøvur veit av tí, og at tað ikki hevur verið hildið, at brúk var fyri upplýsingum frá henni í hesum arbeiðinum. Ikki minst, tá dentur verður lagdur á, at einhvør skipan skal gerast í samráði við vinnuna. Tað er ikki nakað serligt atlit tikið til, at í mun til, at hesar niðurstøður verða settar í verk, kemur tað at hava størri týðning fyri okkum enn fyri nakað annað land í kanningini, tá hugsað verður um týðningin av fiskivinnuni hjá okkum í mun til hini londini í kanningini.

Framløgjan var gjørd við nøkrum fáum glærum, sum ikki á nakran hátt góvu eina frágreiðing um, hvussu komið varð fram til endatølini í frágreiðingini. Hetta má sigast at vera sera løgið, fyri ikki at siga margháttligt. Tað er púra ómøguligt hjá vanligum fólki at kunna skilja eina slíka "nýhugsan", um hon ikki verður lýst við taldømmum. Bert at sleingja út ein fasitt ella endatal er ein greið undirmeting av teimum, sum skipanin skal snúgv seg um. Nú fáa vit enntá at vita, at tøluni í útrokningini als ikki eru tøk og tí kunnu vit ikki fáa at vita, hvussu komið verður fram til umrødda fasitt.

Tað er annars óneyðugt at siga, at fyri at kunna viðgera eitt mál til litar, er neyðugt at fáa tíð at seta seg inn á málið. Hetta kann ikki gerast við eini avmarkaði framløgu og viðgerð ein fyrrapart.

Víst varð til, at helst kom ein endalig frágreiðing áðrenn summerferiuna. Hetta bøtti so einki um møguleikan fyri viðgerðini á hesum fundinum.

Raðfylgjan átti at havt verið tann øvugta, um tað skuldi havt verið ein rættilig viðgerð. Fyrst átti frágreiðingin at verið send út, og síðan skuldi fundurin verið. Tá kundi borið til at fingið eina rættiliga viðgerð.

Gomul tøl verða lýst sum galdandi "í dag"

Tað eru eisini onnur viðurskipti sum undra. Umrødda úrslit stavar frá tølum fyri árin 2001-2003. Hesi er so grundarlagið fyri at staðfesta tilfeingisrentuna "í dag", t.v.s. í 2006. Men tað kann sigast við rættiligari vissu,

Astrup Hansen sum nýggjur formaður í búskaparráðnum var sjálvskrivaður.

at tøluni fyri hesi ár siga neyvan nakað nágreiniligt um støðuna í dag. Eftir okkara tølum eru 2001 og 2002 bestu árin til landingarvirði nakrantíð, meðan landingarvirðið minkaði munandi í 2003, og er síðan farið nakað upp aftur. Men tann stóri mun-

urin er oljuprísurin, sum er fleirfaldaður síðan umrødda tíðarskeið, og tí má hava eina greiða ávirkan á tilfeingisrentuna hjá skipunum. Tað er tí heilt óskiljandi, at tað ikki skal bera til at fáa tøl fyri 2004 - og helst eisini eina framrokning fyri 2005 - og fyri

so vítt fyri 2006 í eini frágreiðing, sum ikki kemur út fyrr enn miðjan 2006. Hetta skuldi væl kunnað latið seg gjørt við teirri framkomnu teldu-útgerð, sum finst í dag. Um endaliga frágreiðingin biðaði eina tíð hevði verið frægari, um tað afturfyri fingust dagførd tøl.

Hvat er endamálið?

Tað ringasta er, at vit skilja als ikki endamálið við hesi verkætlan. Eitt er, at tað verður roknað upp á verulig rakstrartøl ella lønartøl, sum vísa úrslitið hjá eini vinnu. Men í hesum førinum er talan um fiktivar útrokningar. Hesar hava - sum so - einki við veruleikan, ella úrslit hjá fiskimonnum og skipum at gera, og tey hava tí bert teoretiskan áhuga.

Vit ferdur fram í seinasta blaði, at fiskimenn hava allar orsøkir fyri at spyrja, hvørjar fjaldar dagsskrár eru í hesum máli uttan at tað nýtist at hava samband við hendan fundin. Vit hava fleiri ferðir víst á,

hvussu Dagur og Vika seinasta heyst við grovum manipulátionum hevði sjúsað seg fram til, at her vóru fleiri hundrað milli-ónir at heinta hjá landskassanum grundað á viðurskiptini í Íslandi og Noregi og at hetta varð brúkt sum páskot hjá lögmanni at fáa tann setningin inn í arbeiðið hjá nevndini sum endurskoðar lógina um vinnuligan fiskiskap.

Tað varð annars váttat á ráðstevnuni, at íslenska skipanin, um hon varð brúkt í Føroyum, hevði givið hægst 20 mio. í landskassan, og at ein mógulig norsk skipan hevði givið 0. So lítið var í nevndu tíðindum.

Tá ið skattaskipanin hjá fiskimonnum nú aftur stingur hógvarnar fram, er eisini óneyðugt at nevna okkara royndir í hesum máli. Her er nóg mikið at nevna TV2 málið í 2004.

Spurningurin er tí, um her kann vera talan um at útvega myndugleikunum eina "vísindaliga" grundgeving fyri at koma hesi skipan til lívs ella fyri á annan hátt at leggja seg útí verandi rættindum hjá fiskimonnum og skipum.

Fiskimenn gjalda sín part

Fiskimenn gjalda so sanniliga sín part. Við tí progressiva skattastiganum, rinda teir ein størri og størri part av síni (eyka)-inntøku í skatt. Og koma teir upp um kr. 470.000, so rinda teir sama toppskatt sum allir aðrir skattaborgarar. Hetta greiðir seg sjálvt við teirri skipan, sum longu er. Taka vit annað við, so gjalda teir eisini til ALS av allari inntøkuni og fáa í mesta lagi útgjald við einum lofti.

Tað sama er galdandi fyri reiðarar. Sum er, gjalda teir øktan skatt av øktum yvirskoti. Um politiski myndugleikin heldur, at vit skuldu havt íslensku skipanina, so kunnu teir leggja 1% oman á partafelagsskattin hjá fiskiskipaeigarum. So slepst undan at gera eina heilt nýggja skipan. Øll vita, hvussu trupult tað kann vera at umsita einfaldar skipanir her á landi. Við einari slíkari torskildari skipan, sum bert "serfrøðingar" skulu kunna skilja, hava vit allar orsøkir at ivast í, hvør endin verður.

Hevur Bjørn Kalsø longu kíkað?

Tað er eingin ivi um, at spurningurin um tilfeingisgjald er ideologiskur. Spurningurin er, um tað er samfelagið sum ger

fiskimonnum ein beina við at lata teir sleppa at fiska, og sum tí skulu gjalda fyri tað, ella um tað eru fiskimenn sum gera samfelagnum ein beina við at fáa til vega grundarlagið fyri samfelagnum, og at teir fáa sín part afturfyri.

Á ráðstevnuni var vanlig fatanin ivaleyst tann, at tað var ikki nóg gott grundarlag fyri at taka støðu í hesum máli. Tað hevði heldur ongan skund, tí ein endalig frágreiðing er fráboðað at koma innan stutta tíð.

Tí undraði tað ikki sørt at hoyra, at Bjørn Kalsø varð umvendur við brestin. Men tað er torført at siggja hansara argumentir. Sambært útvarpinum sigur hann:

"Eitt av endamállum við einum tilfeingisavgjaldi er, at fiskiflotin skal fáa meira burtur úr verandi veiðimøguleikum. Við at áseta eitt tilfeingisgjald, verður lagt upp til, at vinnan fær sum mest avkast burtur úr hvørjum fiskidegi."

Eitt er at Bjørn er blivin sannførdur um, at fiskimenn skulu gjalda fyri at sleppa at fiska. Men tað, sum vit onnur sóknast eftir, er at fáa eina grundgeving fyri, at eitt tilfeingisgjald veruliga skal geva størri avkast av hvørjum veiðudegi, og hvussu hetta skal fáast at virka. Tað kom so einki fram um tað á sjálvari ráðstevnuni. Íslensku umboðini staðfestu, at teirra skipan gjørdi hvørki til ella frá í so máta. Hevur Bjørn Kalsø fingið nakra opinbering, sum vit onnur ikki vita um, halda vit, at hann átti at komið fram við henni.

At landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum ásannar, at tess effektivari flotin verður rikin, tess meira verður avkastið ella tilfeingisrentan, er nú ein sjálfvlgja og frasa og ikki nøkur grundgeving.

Samanumtikið hevur vinnan alla grund til fullkomiliga at avvísa hesum modellíð til tilfeingisgjald, soleiðis sum tað er framlagt. Her verður eins nóg hugsað um alt tað, sum ikki kom fram undir framløguni. Her eru alt ov nógvir óvissir faktorar, har tað verður upp til umsitingarligar og politiskar tilvildir, hvussu skipanin kemur at virka, og kann hetta bert skapa enn meira ótryggleika hjá fiskimonnum. Tað er ikki júst tað, sum vinnan hevur brúk fyri.

Meira um ráðstevnuna á síðu 9 & 10

Lemmatrolaramenn. Fv. Mikkjal Hammer, Jósup Hendriksen og Gudmund Mortensen

Línúmenn vóru væl umboðaðir: Frá vinstru: Asbjørn Djurhuus, Dánjal Jákup Vilhelm, Jóhannes Olsen og Auðunn Konradsson.

Jákup Heinesen
lærupláss 1992
cand merc. aud 2005

Menning Geyti
lærupláss 1997
HD í 2003

Hans Laksá
lærupláss 1993
statsaut. revisor 2005

Ása Hansen
lærupláss 1982
HD í 1992

Hjalmar Augustinussen
lærupláss 1987
HD í 2003

Klaus Rasmussen
lærupláss 1982
statsaut. revisor 1992

Bogi Nielsen
lærupláss 2000
HD í 2004
lesandi cand. merc. aud.

Jackline H. Johannesen
lærupláss 1997
HD í 2002
lesandi cand. merc. aud.

Ragnar H. Thomsen
lærupláss 2003
HD 1. part 2004
lesandi HD 2. part

Sunneva Vang
lærupláss 2003
lesandi HD

Heini Mortensen
lærupláss 2002
HD 1. part 2004
lesandi HD 2. part

Selma Hansen
lærupláss 2001
HD 1. part 2004
lesandi HD 2. part

Jóhan Martin Jacobsen
lærupláss 1989
CISA 1998
(KT-grannskoðari)

LÆRUPLÁSS / GRANNSKOÐAN

- Heimsins besta útbúgving?

Vit kunnu ikki lova tær, at tú fært heimsins bestu útbúgving, tí hvussu skulu tær ymsu útbúgvingarnar raðfestast?

Men ert tú áhugaður í samfelagsviðurskiptum/ búskapi, og kundi tú hugsað tær at arbeiðt í tí privata vinnulívini, kunnu vit bjóða tær eina verkliga og ástøðiliga útbúgving, sum tú ikki fært betri á hesum øki.

Á virki okkara eru nógvir góðir leikarar. Men tað er fyrst og fremst gjøgnum samarbeiði, at vit hava skapt eitt sterkt lið. Nú hava vit pláss fyri nøkrum leikarum afturat, og vit sóknast tí eftir evnarikum persónum við áráði, ambítiónum og hugi at vera við á einum liði, har nógv er at gera, og har arbeiðt verður í einum góðum og óhátiðarligum umhvørvi.

Rasmussen & Weihe er eitt grannskoðara- og ráðgevingarfelag, sum varð stovnað í 1968. Umframt at gera lógarbundna grannskoðan, veita vit ráð á ymsum økjum, t.d. viðvíkjandi roknskap, bókhaldi, stovnan av virkjum, sølu/keyp/umskipan av virkjum, skattamálum v.m. Umframt høvuðsskrivstovuna í Tórshavn hava vit eisini skrivstovu í Saltangará.

Hevur tú viljan og evnini til at gjøgnumføra eina útbúgving hjá okkum, gevur tað nógvar møguleikar í framtíðini.

Sjálvt um vit tilætlað gera alt fyri at varðveita okkara góða og óhátiðarliga arbeiðsumhvørvi, má ásannast, at grannskoðan í sjálvum sær er eitt álvarsmál.

Endamálið við grannskoðan er at gera tað arbeiði, ið er neyðugt fyri at átekna upplýsingar frá einum virki til umheimin. Ein átekning, ið sigur, um upplýsingarnar eru rættvísandi. Í hesum sambandi er neyðugt at læra, hvussu grannskoðanin skal útinnast, og hvat krevst fyri at gera eina átekning. Í okkara arbeiði verður tó eisini ofta neyðugt at ráðgeva innan ymisk øki, og hartil krevst eisini bæði teoretisk og praktisk vitan.

Lóggavan setur stór krøv til fakliga støðið hjá einum grannskoðara, men innanhýsis setir felag okkara enn størri krøv til persónligu eiginleikarnar hjá einum grannskoðara. Hann skal m.a. vera ábyrgdarfullur, álítandi, trúverður og skilja týðningin av tagnarskylduni.

Fakliga støðið verður uppbyggt gjøgnum teoretiska útbúgving og starvsvenjing – sigast má tí beinanvegin, at neyðugt er, at tú sjálv(ur) tekur eitt stórt tak.

Vit vænta, at tú hevur tikið ella tekur students-, HF ella HH prógv í summar, og at tú ert áhugað(ur) í eini búskaparligari útbúgving. Tú var/er millum tey stinnastu í flokkinum hjá tær og hevur hug at sameina eina teoretiska útbúgving við eina praktiska útbúgving. Eisini heldur tú tað vera spennandi at sleppa at virka í vinnulívini.

Vit bjóða tær eitt lærupláss, har tú í fyrstu syftu kanst lesa HD, samstundis sum tú vinnur pening. Vit geva tær møguleika fyri eini búskaparligari útbúgving, ið ikki fæst betri í Føroyum, og sum til fulnar er á sama støði, sum tað besta, ið verður bjóðað aðrastaðni.

Aftan á HD hevur tú fleiri møguleikar. Velur tú at lesa cand. merc. aud. sum fulltíðarlesandi í t.d. Danmark ella Norra, kanst tú fáa farloyvi, og kanska kunnu vit útvega tær arbeiði í lestrartíðini. Tú kanst eisini velja at lesa cand. merc. aud. sum sjálvlesandi, samstundis sum tú arbeiðir í Føroyum. Aftan á cand. merc. aud. er møguleiki at gerast statsautorisaraður grannskoðari. Hevur tú vilja, evni og rættan hugburð, stuðla vit tær so nógv sum gjørligt í at fullføra tað, sum tú setur tær fyri.

Størvini skulu setast eftir summarfrítíðina (umleið 1. september 2006), men longu í juni mánaði kunnu vit gera eina setanaravtalu.

Ynskir tú aðrar upplýsingar, kanst tú ringja til okkara og seta teg í samband við Ole Guldborg Nielsen ella Bjarna Poulsen.

Skrivlig umsókn við prógvum og øðrum upplýsingum skal vera okkum í henda í seinasta lagi 29. mai.

RASMUSSEN & WEIHE
STATSAUTORISERAÐ GRANNSKOÐARAFELAG P/F

International worldwide cooperation

Á Gladshegygí · Box 30 · FO-110 Tórshavn
Tel. (+298) 35 17 00 · Fax (+298) 35 17 01
E-mail: rasmussen@rasmussen.fo
<http://www.rasmussen.fo>

Ráðstevnan um tilfeingisgjald varð hildin 3. og 4. mai á Hotel Føroyum. Heilt fitt av luttakurum vóru á stevnuni, eisini uttanífrá. Einir 25 luttakarar vóru úr Noregi, Danmark, Íslandi og Grønlandi.

Úr Føroyum vóru flestu áhugaðu partar á økinum umboðaðir, men tó var politiska skipanin illa umboðað. Hetta komst av, at tingsetan var við at enda, og tingmenn máttu vera til staðar í tinginum til allar atkvøðugreiðslurnar, sum vóru.

Vit høvdu eina umrøðu av ráðstevnuni í seinasta blaði, og stevnan var heldur ikki stórt øðrvísi enn tað, vit høvdu væntað. Sigast kann sjálvsagt, at tað er áhugavert at vita, hvat ið arbeið verður við úti í heimi, eisini tá tað snýr seg um okkara heimligu fiskivinnu, men fyri tað skulu vit ikki loypa á leistum.

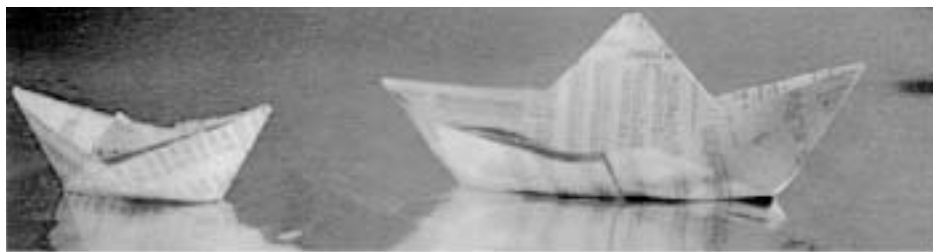
Heitið á ráðstevnuni var "Økonomisk forvaltning af fiskerierne", og sum tað skiltist, skuldi við fíggarligum tólum tryggjast best møgult úrslit fyri flotan sum heild. Hetta er sjálvsagt áhugavert.

Annars hevur føroyska vinnan givið sítt íkast á hesum økinum við umleggingini til marknaðarbúskap hjá fiskivinnuni á landi, ið varð sett í verk uml. 1990. Úrslitið hevur verið eitt slag av einum búskaparligum undri, har tað slappst undan teimum stóru studningsupphæddunum, sum vit tá høvdu.

Fyrstur at hava orðið var danin Carl-Christian Schmidt, sum er leiðari á fiskivinnudeildini hjá OECD. Hansara innlegg kallaðist "Markedsrelaterede forvaltningssystemer". Hetta var meira at kalla ein frágreiðing um tær ymsu skipanirnar, sum eru galdandi og ikki beinleiðis eitt svar upp á, hvussu veiðan skuldi skipast skilabest fyri at fáa mest møgult burturúr.

Aftaná ráðstevnu um tilfeingisgjald:

Uppskotna tilfeingisgjaldið kann ikki koma upp á tal!

NORDISK KONFERENCE PÅ FÆRØERNE
3. OG 4. MAJ 2006.

Osmundur Justinussen og Jákup Sólstein saman við fyrrverandi grønlenska reiðarafelagsformanninum Niels Fensbo.

Fiskimálaráðharrarnir úr Íslandi, Føroyum og Grønlandi við pallborðið.

ella landskassan og harvið fáa øll í samfelagnum sín bita av køkuni.

Her er neyðugt at gera sær greitt, at tosað verður um tvey ymisk fyrbrigdi:

Tilfeingisrentan er avlopið av gjørdum íløgum, og tilfeingisgjaldið er tann parturin av tilfeingisrentuni, sum møguliga verður kravdur í lands- ella statskassan.

Aftan á nógva togan aftur og fram í Íslandi hava teir gjørt eina skipan, sum byrjaði við, at 6% av tilfeingisrentuni skuldi gjaldast sum tilfeingisgjald. Hetta prosentíð skal stigvíst hækkað upp til 9,5% í 2009. Í verandi fiskiári, sum er tað sama sum í Føroyum, er gjaldið 6,6%.

Grundarlagið fyri útrokningini er samlaða bruttoveiðan hjá flotanum. Her frá verða drignar samlaðu útreiðslurnar til olju og til aðrar rakstrararkostnaðir - tó ikki rentur og avdráttir - og síðan hýruútreiðslur. Tað, sum tá er eftir, er grundarlagið undir nevndu prosentáseting.

Útrokningar fyri innverandi fiskiár geva tiskil eitt gjald, sum er Íkr. 1,53 fyri hvørt "toskakilo". Fyri onnur fiskasløg eru prosentini sett í mun til virðið av toskinum, og eru tey sett til 75% fyri hýsu og 37% fyri upsa fyri at nevna tey týðningarmestu botnfiskasløgini.

Taka vit toskin kann sigast, at avgjaldið er væl minni enn 1 prosent av avreiðingarvirðinum. Seinasta fiskiár var gjaldið Íkr. 1,99, men hækkingin oljukostnaðurin hevur minkað upphæddina, hóast prosentgjaldið er farið upp. Út frá hesum kann møguliga roknað við enn lægri gjaldi komandi

fiskiár. Tað skal tilskilast, at fiskimenn luttaka ikki í hesum gjaldinum.

Gjaldið verður trekt frá í skattauppgerðini hjá virkjunum, tí verður reella gjaldið enn minni enn tað her nevnda.

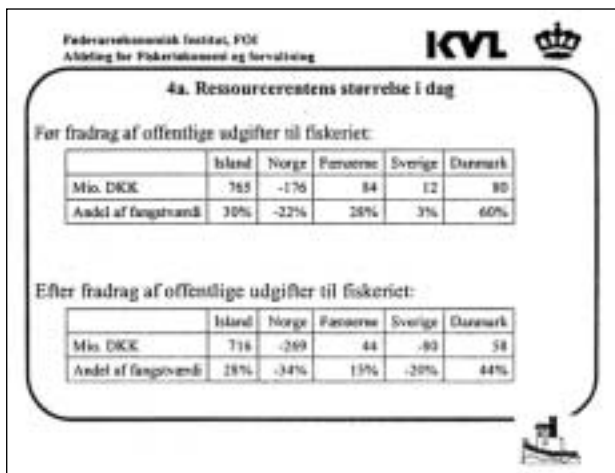
Undir orðaskiftinum kom greitt fram frá íslensku umboðunum, at henda skipanin ikki á nakran hátt virkaði sum eitt stýringsamboð. Í so máta gjørdi hon hvørki til ella frá. Spurningurin hevur eisini verið frammi, um gjaldið skuldi vera hægri, men hesum var fiskimálaráðharrin als ikki hugaður fyri. Gjaldið skuldi vera, sum tað var. Tað gevur annars kr. 80 mio. í íslenska statskassan.

Her skal eisini tilskilast, at tá vit sammeta okkum við Ísland, skal havast í huga, at íslenskt fiskiskip grundleggjandi eru munandi betri fyri enn okkara. Sjálvt undir vanligum umstøðum fiska íslenskt skip dupult so stóra nøgd sum okkara. Tí hava hesi vanliga betri ráð at gjalda tilfeingisgjald enn tey føroysku.

Í Íslandi hevur - eins og í Føroyum - verið frammi, at selja fiskirættindi á uppboði. Men teir høgu prísirnir á kvotum hava fingið menn til at aftra seg við at gera meira við tann spurningin. Hetta skuldi so eisini avgjørt hendan spurning frá okkara síðu.

Grønlenska skipanin

Niels Fensbo, fyrrverandi skrivari í grønlenska reiðarafelagnum og nú embætismaður í fiskimálaráðnum, greiddi frá skipanini í Grønlandi. Her hava teir eina skipan, sum minnir um ta íslensku fyri rækjuflotan. Her er eitt rækjugald, sum skal gjaldast, tá prísurin fer upp um 13 kr. pr. kg. Gjaldið er sett til fyrst 0,5% og síðani hækkað tað í mun til tað, sum prísurin fer upp um nevndu upphædd. Tiskil kann gjaldið koma upp á 10-15%, men so lágt, sum prísirnir hava verið seinastu árin, er veruliga gjaldið 0.

Tað er ringt at skilja, hvussu ein tilfeingisrenta sum er grundað á 2001-2003, kann verða lögð fram sum "ressurcerentens størrelse i dag".

Vit fara í hesi grein at lýsa og viðgera tað, sum kom fram á ráðstevnuni um tilfeingisrentu- og gjald.

Íslenska tilfeingisgjaldið Fyrstu framløguna um hetta evnið hevði Ásgeir Danielsson, sum er leiðandi búskaparfrøðingur í íslenska tjóðbankanum. Hann greiddi frá, hvussu tilfeingisrentan verður fyriskipað í Íslandi.

Grundarlagið undir íslensku skipanina er tað sama, sum tosað hevur verið um í Føroyum. Í lóg-

ini um vinnuligan fiskiskap er ásett, at "Fiskurin á grunninum er fólksins ogn". Og hvussu skal so alt "fólkið" fáa bestu nyttuna burtur úr hesi ogn teirra?

Eitt svar er, at hetta kann fáast við, at tey, sum eru so "heppin" at sleppa at troyta hesa ogn, skulu gjalda fyri at tey fáa hendan forrætt við at rinda ein part av síni úrtøku í stats-

Bjarti Thomsen og Frits Thomsen, sum hava havt nógva samband við fisk og vinnu.

Meira um ráðstevnuna á síðu 7 & 10

Skal hetta vera okkara skipan við tilfeingisgjaldi?

Tann heilt stóra “avdúkingin” hendi á seinna ráðstevnu-
degnum. Útvarpið boðaði frá, at virðið á føroyskum

fiskirættindum skuldi nú koma fram í ljósið, so tað var við
ávísam spenningi, at fólk møttu upp hósmorgunin kl. 9.

Á ráðstevnuni skuldi ein granskarabólkur - settur av Nordisk Ministerråd - leggja fram úrslitið av síni verkætlan “Focus på Økonomien i de Nordiske Fiskerierne”, og skuldi hetta snúgvá seg um tilfeingisrentu við eftirfylgjandi kjaki um gjald, stódd og býti av hesi rentu.

Framløguna hevði Max Nielsen frá Fødevareøkonomisk Institut í Danmark. Í bólkinum høvdu annars verið umboð fyrri tey lond, sum vóru fevnd av kanningin og vóru tey Ísland, Noregi, Føroyar, Svøríki og Danmark. T.v.s. at Føroyar vóru als ikki umboðaðar. Tann sum hevur umboðað Føroyar er ein dani, sum hevur umboðað Danmark í bólkinum “med assistance fra” einum føroyskum búskaparfrøðingi. Frágreiðingin er, at Føroyar ikki eiga nakran fiskivinnubúskaparfrøðing. Hini londini í kanningin, Danmark, Ísland, Noreg og Svøríki hava havt egin umboð við serkunnleika um egna fiskivinnu í kanningarbólkinum.

Vit skulu bert halda okkum til tann partin av framløguni, sum snúði seg um Føroyar.

Ein heilt onnur tilfeingisrenta Sum tað er lagt fram, sær tað út, sum at talan er um eina heilt aðra definitión av fyrbrigdinum tilfeingisrenta, enn tað vit hava sæð í Íslandi. Nú er hon “det overskud, der er tilbage til aflønning af kapital og arbejdskraft ud over hvad der opnås i andre erhverv”.

Hetta tykist at vera rættliga torskilt. Samb. eini av glærunum kemur tilfeingisrentan fram á hendan hátt:

- Omsætning
- omkostninger (eksl. arbejdskraft og kapital)
 - omkostninger til arbejdskraft i alternativ anvendelse.
 - omkostninger til kapital i alternativ anvendelse.

Tað, sum tá er eftir, er tilfeingisrentan.

Vit skilja tað soleiðis, at tilfeingisrentan er avlop-ið, sum kemur fram í mun til, um arbeiðsmegin og kapitalurin vórðu nýtt í aðrari vinnu. Í hesi grein skulu vit halda okkum til arbeiðsmegina, t.v.s. fiskimenninar.

Nakrir av luttakarunum, m.a. Kjartan Hoydal.

Henda skitsar vísir hugskotið við umfordeiling av tilfeingisrentuni. Ovari rundingurin vísir, hvussu býtið, í verandi stóðu, meðan tann niðari vísir býtið eftir umfordeilingina. Nú vita vit ikki um nakað liggur aftanfyrir her. Men sum tað sæst, er “arbeiðið” ella fiskimaðurin tann stóri taparin, og samfelagið tann stóri vinnarin.

Rógvi Reinert og Bjørn Kalsø.

Føroyska dømið í hesum sambandi er partrolaflotin, og eru tøluni grundað á støðuna hjá teimum árinum 2001-2003. Í framløgum kom tó einki fram um, hvussu komið varð til úrslitið.

Tí seta vit bert upp tøl, sum eru dømi fyri at lýsa skipanina, sum vit hava skilt hana.

Til at gera tað lættari at skilja siga vit, at raksturinn hjá hesum skipum júst javnvigaði, t.v.s. hvørki yvirskot ella undirskot. Lat okkum siga, at manningin á partrolara samb. galdandi sáttmála fær eina dagløn, sum er tann dupulta av eini dagløn hjá einum arbeidara fyri 8 tímar á landi, sum í dag er uml. kr. 900 um dagin. Í útrokningini verður nú sett inn, at manningarturin í staðin fyri kr. 1.800 var kr. 900. Tá fer hýrúkostnaðurin niður í helvt í útrokningini, og tað avlop, sum nú kemur fram er tilfeingisrentan.

Á hendan hátt kemur fram ein tilfeingisrenta, sum er útroknað til 84 mio. kr. ella 28% av landingarvirðinum. Vit vita, sum sagt, als ikki, hvørji hýrutøl, ið eru nýtt. Men undir øllum umstøðum duga vit ikki at síggja, hvussu tað skal bera til at áseta eina upphædd fyri inntøkuna hjá fiskimonn-um, um teir vóru í øðrum starvi. Her kann einhvør útrokning vera eins røtt og skeiv og ein onnur.

Nakað sama útrokning man so vera gjørd í sambandi við kapitalin í skipunum.

Síðan verður sagt, at um allar tær einstøku fortreytirnar, sum eru grundarlagið fyri hesum úrsliti, verða broyttar til tað betra, sum t.d. við færri skipum og betri stovnsrøkt o.s.fr. so kann tilfeingisrentan koma upp á 47%. Men tá skal ikki takast atlit til nakað, sum t.d. at hava virksema í flestu pørtum av landinum. Her skal ikki komast inn á hendan spurning, men ein slík útrokning man innihalda so nógvar óvissur, at hon kann roknað sum meira enn ivasom.

Fiskimenn fáa mest So er spurningurin samb. bólkinum, hvør ið fær hesa tilfeingisrentu - alt annað óbroytt. Her má vera væl arbeitt hjá fiskimannafelagnum, tí sambært uppgerðini fáa fiskimenn heili 97% og kapitalurin, skipini, fær 38%. Hetta gevur 135% og kann ikki bera til. Men tað almenna tapir 35%, og tá koma vit aftur niður á 100%. Hvussu tað almen- na kann tapa upp á økta inntøku, duga vit annars ikki at skilja.

Spurningurin hjá serfrøðingabólkinum er so, um henda tilfeingisrentan skuldi verið øðrvísi býtt, og hvussu hetta móguliga skal verða gjørt. Her verða nevndir hesir móguleikar:

1. Skattabroytingar - væl saktans hækkingar
2. Minking av studning- um til vinnuna.
3. Veiduliðið skal gjalda fyri fiskivinnuumsit- ing, sum t.d. fiskiveiðu- eftirlit
4. Fiskimannafrádráttur í skatti verður strikaður.
5. Gjöld á landingarvirði
6. Gjöld á fiskirættindi

Fleiri tøl verða nevnd sum dømi um, hvussu ágóðin kann broytast. Um t.d. bert fiskimannafrádrátturin í skatti verður avtakin, so verða tað bert fiskimenn, sum gjalda hesa umfordeiling. Teir koma tískil at missa burtur av teirri eykainntøku í mun til arbeidarar á landi. Verða gjöld lögð á, kemur hetta at ávirka báðar partar.

Hetta merkir, at hetta er alt fullkomiliga upp til politiska myndugleikan at avgera.

**Meira um ráðstevnuna
á síðu 7 & 9**

Nikael 90 ár:

Gjördist bæði tuberklasjúklingur og starvsmaður hjá sjúklingum

At taka úr
blaðnum

Síðurnar 11,
12 17 og 18
kunnu takast
úr blaðnum

Nikael, sum verður 90 ár sunnudagin.

Nikael Thomsen, ættaður úr Syðrugøtu, búsitandi í Hoydølum, verður 90 ár tann 21. mai, og er hetta eitt gott høvi til at triva eitt sindur í hansara søgu. Fyrst verður tað eitt sindur um ættina.

Fyrr í ár høvdu vit eina greinarøð um fyrstu búsetingina á Skipanesi. Nikael er ein partur av tí søguni. Oldurforeldur hansara vóru Súsanna og Niclas Jacobsen, sum vóru tey fyrstu búsetufólkini á Skipanesi. Ein sonur teirra var Jacob - Lenu Jákup, hvørs ætt vit hava umrøtt.

Tað vóru tvey onnur av teirra børnum, sum finga eftirkomarar. Dóttirin Súsanna giftist við Óla Hansen, í Tøðuni við Gøtugjógv og ein onnur dóttir - Anna Sofía giftist við Thomas Petersen, har Niðri í Syðrugøtu.

Ættin har Niðri Anna Sofía og Thomas áttu trý børn. Yngst var Katrina Maria, ið giftist við Elias Fr Jacobsen, og frá teimum kemur tann stóra Bartalstovuættin.

Miðlingurin var Súsanna Maria, ið giftist við Poul Samuelson (á Bergi) í Kollafirði.

Men elst var Peter Thomsen (Per har Niðri), 1852-1932, ið giftist við Onnu Katrinu Magnusdatter, 1852-1934, í Syðrugøtu. Tey finga fyra børn: Tummas, Jóan Magnus, Magninu og Onnu Sofíu.

Mamma Tummas, Anna Katharina Magnussen, var dóttir stóra Magnus úr Barbustovu og Marin So-

Tann 21. mai fyrrir Nikael Thomsen 90 ár. Hetta gevur okkum enn eitt høvi til at lýsa tuberklasøguna í Føroyum. Nikael hevur bæði royndir sum sjúklingur og sum starvsmaður á sanatoriinum og kann tí geva eina breiðari lýsing av hesi søgu enn tey flestu.

fíu Poulsdatter, sum var av Dunganum í Syðrugøtu.

Fyrsti maður, ið bygdi húsið har Niðri, nevndist Hans Joensen, (1825-1806). Hann var sonur Joen Olufson og Marin Eidensdatter, bóndafólk "Niðri við Hús" og bróður til Eiden Joensen, bónda. Sostatt síggja vit, at húsið har Niðri er sera gamalt.

Tummas var raskur traðar- og útróðarmaður og var til skips um sumrar. Hann bygdi hús á grundini hjá pápa sínum umleið 1905-06.

Tummas og Anna finga 7 børn: Per Martin, Palli, Niclas, Karl, Nikael, Karl, Frida og Símun. Tað liva trý systkin eftir. Umframt Nikael eru tey Símun, sum býr í Gøtu og Frida, sum býr í Havn.

Tummas kundi tískil manna bát við egnum synum, sum hann tók við

til útróðrar, so hvørt teir vóru so frægir. Soleiðis varð Nikael vandur til mans á sjógv, í bø og í haga.

Ættin í Rituvík Tummas giftist við Onnu Hansinu Mariu Højgaard úr Rituvík. Hon var dóttir tey fyrstu fólkinu, sum bygdu Rituvík - Per og Nicolín Højgaard. Ein onnur systir Onnu var gift í Syðrugøtu, og var tað Perlina, sum var gift við Poul Amaliel Mikkelsen, ættaður úr Barbustovu. Hon er mamma Naenu, sum er kend av okkara lesarum, og sum eisini hevur givið sítt íkast til hesa frásøgn.

Ættin hjá Per Per var sonur Dánjal Christiansen, bónda í Heygsgarði inni á Toftum og Inger Anne Kathrine Hansdatter. Tey bæði áttu

Húsini har Niðri eru tey, har tað sær út sum at tað er bygt omaná skorsteinin. Tað vísti seg at skorsteinurin av ov lágur. So var settur ein leypur uttan botn omaná skorsteinin, og trupulleikin varð loystur!

seks synir og tvær døtur. Fýra av synunum búsettust í Rituvík.

Foreldrini hjá Dánjal bónda vóru Christian Danielsen og Rakel Hansdatter, ættað frá har Niðri í Syðrugøtu. Dánjal Petur, bóndi og yngri bróðurin Hans, sum búsettist inni í Króki á Toftum, samdust um at geva sínum børnum eftirnavnið Højgaard.

Dánjal bóndi var tvær ferðir giftur. Við fyrri konu síni Elsebeth Malenu Jacobsdatter úr Lon í Nólsoy, átti hann sonin Jens Christian, ið bert var trý ára gamal, tá ið mamman doyði. Seinna konan Inger Anne Kathrine Hansdatter, var dóttir Hans Joensen bónda í Bønhús-mørk í Lamba. Hann var ættaður úr Garðsenda í Hósvík. Hann giftist við Inger, dóttir Andreas Djurhuus, próst á Nesi.

Tá lögtingið var endurreist í 1852, varð Dánjal bóndi valdur á ting fyri Eysturoynna saman við Peter Jacob Sivertsen, skipara við Gjógv og exam. jur Niels Winther, ið gjördist so kendur fyri sítt frísinni. Dánjal var meira at kalla sambandsmaður.

Tað verður sagt um Dánjal, at hann var sera dugnaligur bóndi við stór-

um áhuga fyri vinnuligum framburði og samfelagsviðurskiftum.

Ættin hjá Nicolín Kona Per Højgaard, Nicolína Thorkildshøj, var dóttir Símun Anthonius Niclassen "uttan Geil" í Sumba og Elisabeth Olesdatter "úti í Forná" á Nesi. Símun var sonur Niclas Joensen og Maren Pedersdatter úr Ólavstovu í Øravík.

Faðir Símun, ið var sonur Joen Hansen úr niðara Kolgarði og Súsannu Danielsdatter, datt oman í Kjálkunum í Beinivøri 22. juli 1842.

Tá ið Jørgensen próstur flutti úr Hvalba inn á Nes í 1844, kom Símun norður um við honum, 31 ára gamal. Hann fann sær konu har, Elisabeth Olesdatter, úti í Forná á Nesi, og tey giftust í 1847. Tey blivu uppsitarahjún á náingsgarðinum Heygsgarður og festu seinni garðin. Tað verður sagt, at Símun var ógvuliga dúgligur maður, hevði framúr góða songrødd og skuldi vera av bestu kvøðarum.

Símun og Elisabeth finga 4 børn, ein son og trýggjar døtur, og var Nicolína næstýngst. Tey góvu børnunum eftirnavnið Thorkildshøj. Elisabeth

doyði í 1860, 36 ára gomul. Símun var 86 ár, tá ið hann doyði í 1899.

Anna var eitt konubrot Nikael greiðir frá:

Mamma hevði eins og hini systkini stórar líkamskreftir. Hon tók lut í øllum arbeiði innan sum uttandurða. Tað er ófatuligt, at hon afturat hesum kláraði at binda øll pløggini til mannin og teir seks dreingirnar. Hon bant hosur, tryggjur, vøttir og undirklæðir. Tað var ikki lítið, ið skuldi til at nøkta tørvin hjá skipsmonnum tá. Túrnir kundu vera langir og einki kundi vaskast umborð. Hesi góðu pløggini úr føroyskari ull áttu mangan lívið í teimum.

Húsini har Niðri stóðu niðarlaga á Húsgarði. Ein vaknaði altíð við at hoyra suðið frá sjónum. Stundum var ógvilgur upp-gangur, aðrar tíðir komu aldurnar spakuliga tutlandi inn móti sandinum. Tá óløgini vóru, skolaði brimið niðan til húsini.

Sandurin var eitt avbera gott spælipláss. Har sparkaðu vit fótbólt og svumu, og her vóru nógvir aðrir móguleikar at stuttleika sær.

So skjótt vit vóru so

Framhald á næstu síðu

Anna og Tummas har Niðri, foreldrini hjá Nikael.

Omma okkara, Nicolína Thorkildshøj, f. 17. mars 1854, d. 28. juni 1938.

Abbi okkara, Per Højgård, f. 1851, d. 1936.

Tey giftust 18. mai 1873.

Stóri Magnus í Bartalstovu f. 1812, giftist í 1847 við Maren Sofie Poulsdatter av Dunganum.

Pápi Dánjal Bónda, Christian Danielsen, f. 1785, var bóndi ella hevði festi frá 1813-1842. Giftist 3. september 1812 við Rachel Hansdatter "har niðri í Syðrugøtu".

Dánjal Bóndi, Daniel Peter Christiansen, f. 1819 d. 1905, hevði festi frá 1842-1886. Sonur hansara, Jens Chr. Højgård, var doyptur í Nes kirkju 20. februar 1942. Sum fyrsta barn, ið ber navnið Højgård.

mikið stór, at vitundu gera nyttu, vóru vit við í øllum arbeiði. Hetta fall heilt náttúrligt, tí soleiðis var tað tá. Tað kundi vera í hoyna, torvi og eplavelt-ing, og ofta var sátt korn aftur í eplaveltuni frá árinum fyri. Omma mín Katrina plagdi at lata av sorni. Tá fóru vit dreingir í sornhúsið, sum stóð niðri á bakkanum, og sluppu at steikja epli í eiminum. Tað dámdi okkum so sera væl.

Omma bar orð fyrí at vera nakað ráðarík. Men tað var upp á ein penan máta. Hon skuldi altíð siga: “Per, tú ræður, men eg haldi....” Per, sum var ein friðarmaður, svaraði sum oftast: “sum tú vilt”, og so var ikki meira at siga um tað.

Ein ferð til Rituvíkar
Rituvík er ekki so langt burtur í dag, sum tá eg var lítil. Vit fóru av og á saman við mammu til Rituvíkar at ferðast. Tá var at fara til gongu um Gøtueiði, Søldarfjørð, Lambareiði, Glyvrar, Saltangará og so um Rituvíksháls. Á vegnum plagdu vit at steðga í Heiðunum hjá mammubeiggjanum Palla. Ferðin tók altíð einar fyra tímar hvønn vegin.

Tað er serliga ein túrus eg minnst til, sum kann lýsa, hvussu tað var at ferðast tá í tíðini. Ein morgun vakti mamma meg og segði, at eg skuldi fara til Rituvíkar saman við gamla Petur Paula, sum var verfaðir mostir mína. Vit skuldu fara til Rituvíkar við eini dóttir Perlinu mostir, og hon var 2½ ára gomul.

Eg spurdi hví, vit skuldu
 til Rituvíkar, og mamma
 svaraði, at “tað er tí at
 mostir tín er farin at hugsa
 sær um aftur”. Hetta var
 tokutala fyri, at hon vænt-
 aði sær smá og skjótt
 skuldi eiga. Hetta kundi
 ikki sigast beinleiðis. Fyri
 at lætta um heima, skuldi
 henda lítla sendast til
 ummuna og abban eina
 tíð.

Eg var tá 13 ára gamal. Ein smøl fjøl varð sett millum rimarnar í leypinum. So var gentan sett leypin, og vit fóru til gongu um eiðið. Á Skipanesi læntu vit bát frá Petur Jakku í Ytstahúsi, sum var systkinabarn abba. So róðu vit út í Heiðar og gingu um hálsin til Rituvíkar. Vit fóru inn til ommu, har vit fingi ein góðan drekkamunn. Gentan var eftir hjá ommu. So fór vit avstað aftur sama veg, sum eg var komin. Á Skipanesi takkaði vit fyrri lánið av bátinum og vórðu bodnir

"Tvey Systkin", sum Nikal fór til skips við á fyrsta sinni.

Om man og abbin í Rituvík. Per og Nicolina.

Sanatoriiď, sum taď sá út í 1935.

Myndafrágreiðing.

Skipari á Tvey Systkin var Jóan Magnus, pápabeiggi Nikael. Her saman við konuni Onnu, sum var systir Líggjas bónda.

inn til drekka. Eg minnst, hvussu væl báturin við útgerð varð røktur. So fóru vit aftur til gongu um eiðið til Syðrugøtu.

Nakrar dagar seinni fekk henda lítla gentan, sum fór til Rituvíkar, tvær systrar.

Tá farið varð til Rituvíkar varð annars vanliga gist nakrar dagar. Her var ein sera stór ætt. Systkini hjá mammu vóru 12 tilsams: Elisabeth, Dánjal Petur, Niclas, Símun, Hannus, Anna, Inga, Perlina, Óla Kristian, Dánjal Pauli, Edvard og Simona. Talið av húsum í Rituvík tá mundi liggja um 30. Hetta er blivin ein sera stór ætt, og nógv av teimum hava eisini gjørt seg galdandi í samfelagnum.

Annars var það tiltikið, at í Rituvík atkvøddu øll fyrri sambandsflokkin. Tá vóru nógv løgtingsval, a ongin atkvøða var til sjálvstýrisflokkin. Men það mátti so henda ein dag, at sjálvstýrisflokkurin fekk sína fyrstu atkvøðu. Hetta skapti uppstandils í bygðini og prátað varð um, hvør það kundi vera, sum var fallin fyrri hesum villfarils. Tá var það onkur av hesum gomlu sambandsmonnunum sum segði: “Hetta man fara at koma fyrri ein dag. Hansara Káinsuppsikt man fara at avdúka hann!”

Vaskaðu fisk
á helluni

Pápi var fiskimaður sum flestu menn tá í tíðini. Hann var eisini til lands í Íslandi. Men tá Jóan Magnus, beiggi hansara, fór at føra skip, sigldi hann við honum, og gjørdist hann skipsmaður burturav.

Mamma arbeiðdi fisk,
eins og nógvar konur
gjördu tá. Tá hevði eg til
arbeiðis at skera blóðið
burtur úr fiskinum, so-
leiðis sum tað var vanligt
hjá dreingjum at gera.
Vasking av fiski hevur
altíð verið akkordarbeiði.
Tí fekst meira frá hondini
hjá teimum sum vaskaðu,

um fiskurin var reinsaður
fyri blóð.

Fyrsta eg minnst var áðrenn turkihúsið kom í 1929. Tá lógu konurnar á knæ og vaskaðu í hyljum niðri á helluni - har á leið, sum turkihúsið seinni varð bygt. Her vóru eingir fasilitetir av nøkrum slagi. Hetta arbeiðið gjørdur konurnar umframt alt sum var at gera við hús. Eitt arbeiði var so eisini at hála sjógv at vaska í. Tá so illveður kom, varð øll hellan reinsað av briminum.

Tann, sum átti fiskin tá, var Jóan Pauli Gregersen. Undan tí var tað Absalon á Dunga, sum flutti til Skála við sínum virksemini. Nú var tað Jóan Pauli, sum var tann stóri arbeiðsgevarin, og tað eru framvegis hansara eftirkomarar, sum standa, sum teir stóru arbeiðsgevararnir í Gøtu. Men Absalon minnist eg ikki nógv til. Eg minnist bert auktiðina, tá Absalon fluttu til Skála. Tá var tað, at Tom Nicolajsen kom heim at selja. Hann var ein kendur skemtari, sum dugdi at gera eina auktið undirhaldandi, og hetta minnist Nikael framvegis.

Seinni vóru kór sett upp inni í Turkihúsinum, og hetta var sjálfsagt eitt stórt framstig. Nú kundu konurnar standa upprættar og vaska innandurða í Turkihúsinum.

Fór í gamla skúla
Eg fór í skúla 7 ára gamal.
Tá var nýggi skúli ekki
bygður. Men vit hövdu
eina rúmliga skúlastovu
eftir tátíðini. Vit vóru fyra
flokkar, men við bert
einari skúlastovu máttu
vit eisini ganga í skúla um
kvöldi. Eg var lámur, og
hetta var sera stríggið, tí
eg slapp ekki at skriva við
vinstru hond. Skúla-
göngdin var hjá Símun
Paula í Konoy, sum hon
hefur verið hjá fleiri
ættarliðum av gøtufólki.
Konoy var ein góður
lærari og børnini hövdu

ÍLØGUR

Fá pengarnar at vaksa

Fært tú nóg mikið fyri pengarnar, tú hevur standandi á kontu?

Júst nú bjóðar Sparikassin tvey garanterað virðisbrøv, har tú sum íleggjari hevur trygd fyri, at íløgan ikki kann missast, tí váðin er burtur. Hinvegin færst tú avkast, um íløguni gongst væl.

Annað virðisbrævið knýtir seg at kurs-gongdini hjá 15 leiðandi týskum fyrirkønum. Tú færst atgongd til bestu og sterkastu partabrøvini í Týsklandi.

Hitt virðisbrævið er tengt at gjaldoyrunum í Brasilia, Argentina og Mexico, ið seinnu árinu hava upplivað størsta búskapar-vøksturinn í latínameríkanska økinum.

Keypstíðarskeiðið er 15. mai - 2. juni 2006. Les meira á www.sparikassin.fo.

Tú ert vælkomin at stækka inn á gólvíð ella at ringja til okkara á tel. 348000.

Vit fáa tínar pengar at vaksa.

 FØROYA SPARIKASSI

Tær bestu og bílagastu loysnirnar uppá

GDMSS-Radioútgerð	Furuno/Silor/JRC/I-Com
Radar við ARPA og Plottara	Furuno/Simrad/JRC
Ekkolodd-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Sonara-útgerð	Furuno/Simrad/kaio-
Navigatións-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Navigatións Plottara	Furuno/MaxSea/Simrad, Sodena
Autopilot - stór og lítil skip	Furuno/Robertson/Sperry
Autopilot - til bátar	Timco
Satellite Kumpass - 3xGPS	Furuno
Satellite - Navigation	Furuno/Simrad/JRC
Satellite - Kommunikatións	Furuno/T&T/Sailor
Satellite - Sjónvarp	Applied/Sea Tel
Trol-sensorar og kabinett	Scanmar/Simrad
Gyrokumpass	Sperry/C-Plath/Anschutz

Sp/f Contrive Jsp Ltd.

FO-700 Klaksvík, Tlf.: 455244 - 214244, Fax: 456945

Søla og service:
Sjálvandi hava vit
útgerð til GMDSS
SÝN og Service,
sum vit eisini gera

Línubustir og goggar

Hondbundin føroysk línubust
og hondgjørdir goggarar

Verða sendar um alt landið

Bílegging:

tlf: 42 40 34 / 42 30 01

fartlf: 21 33 17

fax: 42 47 97

 Fløttislið (limur í Føroy blindafelag)

Fráferð úr Tórshavn mánadag klokkan 17.00
Koma í Seyðisfirði týsmorgum kl. 09.00
Fráferð Seyðisfjørður mikukvøld kl. 18.00 og
Koma til Tórshavn hósdag kl. 11.00

**FYRI HVØNN
ÚR KR. 120*,-**

**MINI-FERIA Í ÍSLANDI
FYRI SPOTT-PRÍS**

**AVMARKAÐ PLÁSS
Fráferðir: 22. & 29.
mai 2006**

Njótið Ísland í hálvanannan dag.
Síggið viddirnar, stórfingna
málandslagið og baði í
heitum keldum. Hugnið tykkum
á túrinum við góðum mati,
avslapping og shopping.

Ókeypis gisting umboð á Norrönu náttina millum
týsdag og mikudag. Týskvøldið verður dansur við
livandi tónleiki.

Møguleiki er at taka egnan bil
við og koyra hagar einum lystir.
Eisini er møguleiki at luttaka á
skipaðu útferðunum.

* Ferð fram og aftur í couchettu.
Kamar u/vindeyga: kr. 500,- fyri kamarið.
Kamar v/vindeyga: kr. 700,- fyri kamarið.
Persónbilur kr. 500,-. Øll avgjöld iðrokað.
Prísir eru ikki galdandi fyri luksuskømur!

ÚTFERÐIR (keypast umboð)

MÝVATN (týsdag til mikudag)

Vitjið náttúruperluna Mývatn og upplivið
gandakendu náttúruna við dølum, fjalla-
skorðum og oyðnum gosplássum. Slappa
av í heita geotermiska vatninum í nýggja
Mývatn Náttúruvænnum.

AKUREYRI (týsdag til mikudag)

Á veg til Akureyrar sært tú stórslygna og
gátuføra náttúru og vakrar fossar. Gist
verður á Hotel Krea mitt í býnum. Hotellið
er 4-stjörnað.

SEYÐISFJÖRÐUR (mikudag kl. 13)

Túrin varir uml. 3½ tíma. Vitjað verður á
áhugaverdum stöðum í býnum. Íslendskur
ferðaleiðari er við á túrinum.

EGILSSTAÐIR – 4 TÍMAR

Umfram Egilsstaðir verður vitjaður Hallorms-
staðarskógur, Skriðuklaustur, savnið Fljóts-
dalur, Haifossur og Fellabær.

Okkurt høvdu teir gomlu í Gásadali sagt, um teir høvdu kunnað sæð bygðina næstseinasta vikuskifti, tá frítt var at ferðast. Her vóru fleiri hundrað bilar í túninum!

Vit vóru í einum teirra. Eftir nakrar ferðir at hava strevast um fjøll til Gásadals og aftur hildu vit, at nú skuldu vit royna at koyra teir 1.700 metrar-nar, sum inntil fyri kortum hava skilt Gásadal frá framtíðini.

Sum sagt vóru tey mong, sum høvdu fingið sama hugskot. Tað var eisini eitt framúr upplivisi at koma úthvildur til bygðina. Her er stórsligið og vakurt, og Gásadalur hevur avgjørt nakað at bjóða restini av Føroyum og øðrum við. Hetta er eitt upplagt stað at fara við fremmandum gestum.

Fasta fólkatálið er komið sera langt niður, so tað er ein spurningur, um bygðin kann bjargast. Men tað eru vist útlit fyri tí. Tað sigst stórir áhugi vera fyri grundstykjum.

Vit vóru inni hjá Petru. Foreldrini hjá henni vóru Rakul og John Joensen, sum bæði vóru úr Gásadali. John var sóknarformaður hjá FF í meira enn 50 ár. Hann møtti eisini trúfastur á landsfundi, so leingi hann orkaði. Kom politikari í nánd, so lat hann ikki møguleikan fara frá sær at gera vart við ynskið hjá fólkinum í Gásadali at fáa tunnill! Men ikki kom hann at uppliva tað sjálvur.

Fyrstu ferð, undirritaði var í Gásadali, vóru øll trý á lívi. Aðru ferð var John farin, og nú er Petra einsamøll eftir í húsi. Hon er sjálvsagt fegin um berg-holið, men hon hevði nú kunnað klárað seg uttan. Hjá henni hevði tað ikki nógv uppi seg at gleiva um fjøllini. Hon hevur stórt sæð ikki nýtt tyrluna hesa tíðina, tyrlan hevur verið lagalogasta sambandið við umheimin hjá gása-

Gásadalur

Skúlin

dalsfólki. Petra segði einaferð, at tað var besta tímaløn, hon fekk, at ganga heldur enn at taka tyrluna.

Petra er ikki tann, sum sleppir fortíðini sum so. Hon hevur nevniliga kúgv í kjallaranum, soleiðis sum tað var heilt vanligt í Føroyum fyri ikki so

mongum árum síðani. Tað eru annars tvær kýr í Gásadali, sum bóndin í bygðini eigur.

Vit hava verið í mongum av teimum smærru bygðunum uttan at hava funnið eina kúgv. Petra man vera ein av heilt fáu um nakar, sum ikki er bóndi, sum hevur kúgv í

kjallaranum sum vanligt var fyrr.

Í túninum hevur Petra eisini stakkt við kolsekkjum, sum er brennið, hon nýtir. Hon fær kol tvær ferðir árliga, og stríðið, sum er av koli í mun til olju, bakkar Petra ikki fyri.

Nú verður spennandi at síggja, um bergholið fer at

Petra. Kúgvin man vera horvin úr flestu kjallarum. Men ikki hjá Petru.

Vit hittu eisini gamla postmannin Solberg Henriksen. Í ártíggir hevur hann gingið um fjøllini við posti. Solberg kann í hvussu er tosa um broytingar!

beina fyri einum tí seinasta sambandinum við fortíðina, sum vit hava eftir.

Gásadalsfólki vilja vit ynskja alla eydnu við

framtíðini. Helst man leiðin fara framvið aftur.

Lendingin

John og Rakul, um nøkur eru í myndin av Gásadali. Nú eru bæði farin.

Til minnis um Jógvan Norðbúð

Sunnumorgunin 7. mai frættust tey ikki óvæntaðu deyðsboðini av Jógvani Norðbúð. Hann gjørdist bert 58 ára gamal, og nú hevði hann tapt sín mangeliga bardaga móti krabbameini, sum hann fekk staðfest fyri góðum ári síðani.

Vit í Fiskimannafelagnum høvdu tað serliga samband við Jógvan, at hann var skrivari í Føroya Reiðarafelag. Víst er Reiðarafelagið okkara mót-partur, men júst tað skapti tað nógva sambandið. Millum ár og dag eru nógvir spurningar, sum verða tiknir upp. Hesir vórðu eisini hvørja ferð loystir á ein skipaðan hátt og uttan eitt øvugt orð. Tað allarseinasta, vit gjørdust saman, var at fínpuša og redigera sáttmálan millum feløgini til prentingar. Í sáttmálaviðurskiftum eru vit mótpartar, men í nógvum øðrum fiskivinnumálum eru feløgini samd, og hetta hevur so eisini merkt sambandið millum feløgini. Tað er bert eitt hanagleiv millum skrivstovurnar, so tað var skjótt at renna ímillum.

Reiðarafelagið og Arbeidsgevarafelagið høvdu í mong ár skrivstovufelagskap. Men seinast í 90-unum helt Reiðarafelagið, at tíð var at fáa sítt egnu sekretariat. Tað gjørdist Jógvan, ið kom at standa fyri hesum, og her skuldi byrjast og byggjast upp frá grundini av. Umframt Reiðarafelagið eru her eisini allir serfelagsskapirnir fyri teir ymisku skipabólkarnar. Afturat hesum

kemur skipanin av ráfiskaseljarafelagnum. Alt hetta hevur merkt eina munandi øking í virkseminum hjá Reiðarafelagnum, sum tí eisini er blivið munandi meira sjónligt. Nú kann Reiðarafelagið svara fyri seg, men okkara fatan er, at hetta arbeiði varð gjørt sera professionelt. Reiðarafelagið fekk eins og vit eina hagtalsskipan, og var tí altíð væl fyrireikað til samráðingar. Tikið verður eisini til, hvussu arbeiðssamur og loyalur Jógvan var í sínum arbeiði.

Eg var saman við Jógvani í fleiri nevndum, har feløgini bæði vóru umboðað. Eitt av hesum var fiskamarknaðurin á Toftum. Her plagdu vit at koyra saman, og fingur vit mangt gott prát á hesum túrum. Her sum alla staðni var Jógvan konstruktivur, men hann legði heldur ikki fingrarnar ímillum, tá hann helt tað vera neyðugt.

Jógvan var sonur Poulinu, f. Jensen ættað av Sandi, og Eskild Norðbúð, sum er klaksvíkingur. Um vit fara eitt legg í fiskimannasøguna, kann verða nevnt, at pápi Eskild, Poul Joensen av Eiði, var við "Ernestinu" lagnutúrin í 1930. Poul kom uppá land, upp á bakkan og var í fylginum, sum síðan fór gongu til bíggjar. Alt hetta hendi undir ringast hugsandi umstøðum. Poul var stak illa fyri, tí hann var í maskinrúminum og tí illa klæddur, tá skipið bresti. Poul legðist, og hinir av manningini máttu fara frá honum meira deyðan enn livandi. Teir fara seinni við rossi eftir "líkinum",

Elin og Jógvan.

Hendan myndin er frá august 2005. Jógvan er saman við Jákupi Sólstein á fundi sama við danska fiskimálaráðharranum Hans Christian Schmidt.

og tá vísti tað seg, at enn var lív í Pouli. Hann kemur undir tak og móti øllum odds bardi hann seg aftur til lívs og gjørdist gamal maður.

Kanska hevur Jógvan havt abba í huganum, tá hann tók upp bardagan móti krabbameininum. Hann fall ikki í fátt. Hann var til arbeiðis hvørja løtu,

hann orkaði, og hann var eisini á teimum fundum, har hann var boðsendur, tá hetta lat seg gera. Og tað merktist einki á Jógvani í tí vanliga arbeiðinum, hóast hann gjørdist meira og meira fælin.

Persónliga kom eg fyri nógvum árum síðan í samband við ættina hjá Eskild og Jógvani. Eskild eigur tveir aðrar synir, Anfinn og Sjúrd. Eg og Anfinn gjørdust svágrar, og skapti hetta eitt serligt samband. Tað var ikki minst hugaligt at koma at kenna Poulinu og Eskild, sum teir mótsetningar, ið tey vóru. Poulinu gjørdist sjúk og doyði 67 ára gomul í 1990.

Jógvan giftist í 1977 við Elini, dóttir Elsebeth og Jukim Olsen. Elsebeth og mamma vóru trímennningar, og í okkara verð var

hetta nærmasti skyldskapur. Jógvan og Elin fingur børnini Poulu, Júst og Elsu. Umframt eigur Jógvan sonin John. Tað skal sigast, at tað hevur ikki verið minni hugaligt at hava kent Elsebeth og Jukim og teirra.

Jarðarferðin hjá Jógvani mikudagin gjørdist ein serstøk uppliving. Hetta var ein dýrdardagur av teimum fáum, og tað var ein stór mannfjöld, sum var komin at fylgja.

Fyrri røðarin var Ólavur Jøkladal, sum hevur starvast saman við Jógvani á Reiðarafelagnum seinnu tíðina. Tann seinni var Páll Poulsen. Báðir lýstu Jógvan sum ein heilt serstakan persón. Hann kundi vera bersøgin og ramligur, tá hann tók til. Men vinir átti hann eina rúgva av, og er hetta eisini komið til sjóndar í samband við deyða hansara.

Jógvan hevði nógvar gávur. Hann var framúr í ítrótti, sangari av teimum bestu og aðrar listagávur hevði hann eisini. Hetta er longu umrøtt av øðrum og skal ikki endurtakast her.

Tað mest merkisverda við Jógvani var, hvussu hann taklaði tann deyðadóm, sum hann fekk. Hann vildi ikki góðkenna hann sum so, men hann visti, at sjúkan kundi bert enda á hendan hátt. Hann tosaði púra opið um tað, og kundi enntá skemta við tí.

Ebenezer verður umbygt fyri tíðina, og tí liggur ikki so væl fyri at hava "stórar" jarðarferðir sum er. Men Jógvan strongdi á at fáa hesa umbygging lidna, so tann stóri salurin kundi vera klárur til hansara egnu jarðarferð! Hana hevði hann annars skipað fyri í øllum smálutum.

Tað kundi verið sagt nógv meira um Jógvan, men tað er ikki neyðugt. Júst í avgerandi bardaganum vísti hann sín stórleika.

Ærað veri minnið um Jógvan Norðbúð.

ó.

Frá samráðingunum í mars 2004. F.v. Jógvan, Jákup Sólstein, Jónsvein Knudsen, Ólavur Petersen og Petur Háberg Jacobsen.

Nýggj flutningstænasta | PostFrakt

Flutningur fyri vinnulívskundar:

Tit ringja -vit heinta

Lat okkum gera arbeiðið fyri tykkum...

Tit ringja **34 60 60** og gera eina avtalu við okk

Heildarloysnir, flutningstrygd, rættstundis avgreiðsla,
sámligir prísir og avrokning eftir faktura

- Vit flyta pakkar og frakt innanoyggja og til útheimin.
- Innanoyggja hava vit drúgvur royndir um alt landið - kenna hvønn krók.
- Til útheimin flog- og sjóvegis í tøttum samstarvi við heimskendu flutningsvirkini.

**Lat okkum gera tað, vit eru best til,
tit fáa frið at gera tað, tit eru best til.**

www.postur.fo
postfrakt@postur.fo

Postverk
Føroya

eina slíka respekt fyri honum. Hann dugdi væl at læra frá sær. Men tá var Jákup Simonsen, ættaður av Brúnni í Norðragøtu, eisini blivin lærari. Hann giftist við Ragnhild, dóttir Konoy. Konoy hevði nógv um at vera. Hann var løgtingsmaður og eina tíð var hann formaður bæði í lærarafelagnum og í fiskimannafelagnum umframt onnur álitisstørv. Tí var neyðugt við vikarum. Eg minnst Petur Mikkelsen, sum var í praktikk í Gøtu skúla, tá hann gekk á læraraskúla. Hann var ættaður av Lakjuni í Syðrugøtu, men seinni gjørdist hann lærari fyri lívið í Leirvík. Annar vikarur var Andreas Thomsen úr Norðragøtu.

Framsýgning og samanhald í Gøtu
 Eg haldi, at gøtufólk stóðu væl saman um tey ymisku tiltøkini í bygdini. Konoy var ein framsýggin maður, og hann legði nógv orku í, at Gøta skuldi fáa ein nýggjan skúla. Pengar vóru ikki nógvir tá í tíðini, men tá tað nógv av arbeiðinum var sjálvkravt ella plikt, so gekk tað. Grótið til skúlan skuldi berast upp úr gjónni við Gøtugjógv, hetta kravdi bæði tíð og kreftir. Eg haldi, at gøtufólk vóru errin av skúlantum, tá hann var liðugur og kundi vígast í 1929. Ragnhild, dóttir Konoy, fortaldi, at stóð tað til pápa hennara, skuldu børnini læra enskt í skúlanum longu tá, men hetta fekk hann ikki ígjøgnum. Sum nakað heilt nýtt hevði skúlin “gymnastiksal” og var hann langt frammanfyri sína tíð á hesum økinum.

Kirkjugongd
 So langt eg kann minnst fóru vit í kirkju sunnudagar. Syðrugøtufólk gingu nógv í kirkju, hóast tað var ein fittur teinur, um hálvur tími, at ganga yvir til Norðragøtu. Nógv høvdu eini hús í Norðragøtu, har tey kundu fara inn at bíða, til ringt varð at fara í kirkju. Tað kundi vera ófýsið at standa uttanfyri og bíða. Vit plagdu at fara inn í Blásastovu, har vit altíð vóru vælkomnir. Var ikki veður at fara í kirkju, las pápi lestur heima. Soleiðis vuku vit upp við Guds orði. Vit gingu í sunnudagsskúla og á mót í miðstundshúsið við mammu, har hon eisini saman við Perlinu mostir var sera virkin. Hetta eru góð minnir at hava.

Til skips
 Sjálvur fór eg - eins og teir flestu brøðurnir - til skips,

Framhald av síðu 12

Nikal saman við nøkrum av sínum skyldmonnum úr Rituvík. F.v. Per Højgaard, systkinabarn, Símin Højgaard, mamubeiggi, Niclas, systkinabarn og Nikal.

Vit hava fingið fylgjandi nøvn á hesi myndini, sum vit høvdu í blað nr. 364 í samband við greinina um Pirkuna. f.v.

Steingrim Mikkelsen, Havn
 Klæmint Nicodemussen, Sandur
 Frits Thomsen, Syðrugøtu
 Reinhold Frederiksen, Miðvági
 Hans Martin Miklagarð, Eiði
 Dánjal Thomassen, Sørvágur
 Tumas Vilhelm, Vágur, frammanfyri

ókendur
 Thorleif Kruse
 Eigil Petersen, Vágur
 Maifred Rasmussen, Strendur
 Hanus Hansen, Mikladal
 Rasmus Frederiksberg, Strendur

tá tann tíðin var komin. Men Palli fór ongantíð til skips. Hann hevði als ikki sjóhug, og hann fór at læra til skráddara. Hann lærði hjá Hans Marius Debes, sum var ættaður frá Gjógv, men arbeiddi tá í Havn. Hetta kom tí eisini væl við heima. Øll hini mannfólkini vóru burtur, tá epli skuldu setast niður ella tað skuldi hoyggjast ella torvið skuldi fáast inn. Tá lá væl fyri hjá Palla at koma heim til Gøtu og hjálpa til. Palli var eisini stak raskur.

Hann kom so aftur til Gøtu at arbeiða sum skráddari. Í fyrsta umfari seymaði hann í einum gomlum húsum úti í Grógv sunnast í bygdini. Seinni bygdi hann hús at seyma í norðast í bygdini, og hann var skráddari alla sína tíð. Seinastu nógvu árinu seldu hann eisini klæði. Palli var eisini virkin á annan hátt. Hann var nevniliga skótaleiðari og stóð fyri skótaarbeiðinum í Gøtu. Her vóru nokkso fitt av dreingjum við.

Eg fór til skips í 1933 við “Tvey Systkin” hjá Absalon á Skála. Eg var tá 17 ára gamal. “Tvey Systkin” var bygd í Frankaríki, og tók eini 1.000 skip-pund ella dupult so nógv sum tær flestu sluppinar. Manningartalið var eisini hareftir. Tað vóru heilir 30 mans við, og teir flestu búðu í lugarinum. Koyggjurnar vóru í trimum hæddum í støðum, meðan tað vanliga var tvær hæddir. Her var galla og her var eisini matgjørt, men tað var etið í lugarinum. Kabússan var til kol, sum vanligt var tá. Tað var nógv at gera hjá kokkinum. Tað var ikki altíð, at kokkurin bakaði breyð, tá fingur vit bert keks við margarin. Viðskeri var eingin. Men onkuntíð komu nøkur krov umborð, tey vórðu bytt millum manningina.

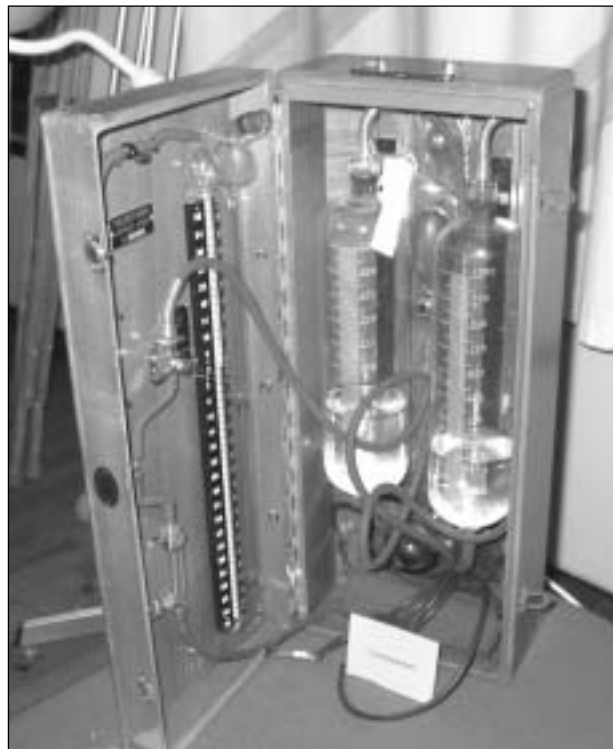
Vit fóru á Suðurlandið fyrst. Tað gekk væl, tí vit gjørdur tveir túrar á Suðurlandinum hetta árið. Pápa-beiggin - Jóan Magnus - var skipari, og tað lá væl

fyri hjá honum at fiska. “Tvey Systkin” var væl fyri í so máta, at hon hevði motor, ein June Munktell, 140 hestar. Tað var nú ikki so heilt lítið. Tað var um hesa tíðina, at sluppinnar fingur motor.

“Tvey Systkin”, sum bar navnið eftir báðum børnunum hjá Absalon, var ein góður kjansur at fáa tá í tíðini. Síðan fóru vit til Grønlands og fingur upp í skipið. Inntøkan hetta árið var kr. 700. Tað var ikki so heilt galið, men kortini ikki nógv, tá hugsað verður um alla ta mongd, sum varð fiskað. Prísirnir vóru jú lágir, og hetta var beint tá tann stóra heimskreppan var. Karl, beiggi mín, var eisini við.

“Tvey Systkin” varð seinni seld til Íslands, har hon vist sigldi við frakt. Eg havi hoyrt, at hon legði beinini í Ameríka.

Fekk tuberkular
 Karl og eg fóru trý ár við “Tvey Systkin”, t.v.s. fram til 1935. Hetta ár gjørdist

Tað hevur verið ringt at finna mynd av tólinum, sum varð nýtt at pusta við. Men Klaksvíkar Sjúkrahús hevði eina framsýning í samband við at Norðoyatunnellin opnaði. Her funnu vit tað. Hetta sær út til at hava verið transportabult. Tølini á fløskuni 200-1000 vísa mongdina av luft sum var pumpað inn í bróstkassan. Hetta kundi vera ymiskt frá persón til persón. Tað valdaðust lutvíst hvussu sjúkurlann var og lutvíst, hvussu stórur hann var.

eg sjúkurlann av tuberkularum. Eg lá við sponsku sjúku umborð, áðrenn farið varð til Grønlands. Hetta var ein hervilig krímsjúka, sum gekk víða tá. Eg minnst ikki, at eg livdi nakað illa á túrinum, men eg gjørdist so sjúkurlann móti endanum á túrinum. Hetta vísti seg sum nógvur fepur, og eg lá í koyggjuni tað mesta av eini viku. Í fyrsta umfari visti tí eingin hvat ið feilt. Vanliga skuldi man á heimreisuni rigga til komandi túr, men hetta orkaði eg ikki.

Teir komu so á Havnina við mær. Hetta var í oktober mánaði. Amtslæknin Zachariassen kom so umborð. Hann orðnaði mær í land og at leggjast inn á hospitalið. Tá visti tað seg, at eg hevði vatn á lungunum. Hetta hevur so verið ábending um, at tað vóru tuberkular. Eg lá so nakað á hospitalinum, men varð síðan sendur niðan á Sanatoriið. Eg eri uttan iva smittaður umborð. Eg hevði koyggju yvir manni, sum hostaði illa. Tað bar væl til at verða smittaður og gerast sjúkurlann sama túr, tí smittan kundi elva til sjúku eftir 6 vikum. Spanska sjúkan, sum eg hevði havt, hevur helst gjørt meg minni mótstøðuføran móti tuberkularum.

Eg slapp fyrstu ferð heim aftur í februar í 1936. Tað var eingin beinleiðis viðgerð. Sjúklingarnir skuldu fáa nógv og gott at eta, og teir skuldu hvíla seg nógv. Teir fóru

eisini ofta uttanfyri, so teir kundu fáa nógv frísku luft. Eftir eina tíð kendi eg meg so væl, at eg var roknaður fyri at vera frískur tá.

Viðgerðin tá í tíðini var avmarkað til “pusting” og “gullsalt”. Tað vísti seg tó, at gullsalt ikki hjálpti uppá tuberkularnar. Men so komu teir eftir, at tuberklasjúklingar, sum høvdu liðagigt fingur tað betur. Úrslitið av hesum gjørdist, at sjúklingar við liðagigt vórðu viðgjørdir við gullsalti.

Fór at koyra bil
 og aftur sjúkurlann
 Komin norður aftur til Gøtu keypti eg ein lítlan lastbil úr Vágum og koyrði ymiskt fyrifallandi sum t.d. við tøjum, sum tað var nógv til av tá á døgum. Men eg koyrði eisini fyri Jóan Elias Gregersen, sum hevði handil. Vøran varð lögð upp í Fuglafirði, so eg plagdi at fara eftir henni og koyra hana til Syðrugøtu.

So gekk ein tíð, og tá visti tað seg, at eg gjørdist sjúkurlann aftur. Hetta var í 1937. Eg var nevniliga farin at bløða gjøgnum munnin, og var hetta eitt vist tekn um, at tuberkularnir gjørdur vart við seg aftur.

Pusting

Eg fór til kanningar, og so varð eg innlagdur aftur. Eg var so innlagdur í 9 mánaðir. Eg varð pustaður og var í teirri hepnu støðu, at

eg kundi fáa hessa viðgerð.

Pusting var nærum einasta viðgerð móti tuberkulum, áðrenn heilivágurinn fekst seinast í 1940'unum. Hetta var gjört við at blása luft inn í bróstkassan, soleiðis at tað sjúka lunga fall saman og lá stilt í eina tíð. Hetta varð gjört fyri at geva lunganum betri hvíld til at lekjast.

Pustitólíð vóru tvær fløskur, sum vóru forbundnar við gummislangum. Í aðrari fløskuni var litað veska í hinari var luft. Luftin var blást inn í bróstkassan gjøgnum eina kanylu, sum var fest við slangu í hina tómu fløskuna. Tá læknin hevði sett kanyluna inn millum rivinini á sjúklinginum og inn í bróstkassan, var hin fløskan, har veskan var í, lyft upp, so at veskan rann úr hesi fløskuni niður í hina og soleiðis trýsti luft gjøgnum kanyluna inn í bróstkassan. Mátistrikur vóru á fløskuni so síggjast kundi, hvussu nógv luft fór inn. Hesar strikur vístu frá 3-400 til 11-1200.

Pustingin fór fram uttan at verða doyvdur, men eg minnst einki til, at eg fekk nakað serliga ílt. Men rakti kanylan rivjabeinið, kundi hetta vera sárt.

At byrja við kundi ein kenna seg nakað trongan eftir pustingina, men hetta javnaði seg skjótt.

At pusta riggaði ikki hjá øllum. Hjá teimum, sum høvdu havt lungnabruna gjørdist lunga fast í lungahindina, og tá bar ikki til at pusta.

Summir finga eina skurðviðgerð - Thorax coplastic - tá ikki bar til at pusta.

Læknarnir loystu rivjabeinini og tóku ein stubba burtur av lunganum.

Skurðviðgerðin gekk í stórum út upp á at taka eitt petti av einum ella fleiri rivjabeinum og so var sett saman aftur, soleiðis at sjálvtrúmið gjørdist trengri, og soleiðis geva tí sjúka lunganum minni pláss at arbeiða í. Tí kom lunga at liggja stilt.

Men tá hetta varð gjørt vendist ikki aftur, og lunga kom at liggja stilt restina av lívinum. Hetta inntrivið var so stórt, at hjá summum var bert eitt rivjabein eftir, sum var órørt. Henda viðgerðin kundi tó bert verða gjørd, um tuberkularnir vóru niðarlaga í lunganum.

Hetta eydnaðist væl hjá summum, ið eisini finga arbeiðsførleika aftur, og tey komu ofta at hava eitt langt lív, meðan onnur, sum finga somu viðgerð, ikki hóraðu undan.

Eg fekk eisini blindtarmsbruna og varð fluttur

ur á hospitalið, har eg varð lagdur undir skurð. So fekk eg vatn á lunguni aftaná aftur. Tá lá eg á TB, sum var ein partur av Dr. Alexandrines Hospitali.

Tá eg varð útskrivaður, kom eg heim til Gøtu, og mátti fara til Havnar at verða pustaður. Pustingin skuldi endurtakast 14. hvønn dag, so lunga framvegis kundi liggja stilt, inntil tað varð frískt aftur. Mannagongdin var tann, at eg fór til Havnar við mjólkarbátinum og so við bili niðan á Sanatorið. Eg slapp heim aftur seinni sama dag.

Hallirnar

Eg minnst sera væl gjósturin, sum altíð var á sanatoriinum. Vindeygur og hurðar stóðu altíð opin. Sjúklingarnir skuldu eisini út at liggja í hallunum, innballaðir í teppir.

Hallirnar høvdu allar navn. Eystan fyri sjúkrahúsið var Høsnahallurin tætt við høsnarhúsið, og vestanfyrir var Tvasshallurin, har var altíð gjøgumgongd. Hesar hallar vóru fastbygdir í sanatorið. Uppi í brekkuni omanfyri hjallin var Piparhallurin. Síðan var tað Kongahallurin og Jomfrúhallurin. Tey komu, tá Nýggja hús kom. Hildið var tá á døgum, at tann fríska luftin var altumráðandi fyri tuberkulasjúklingar, og læknin Lynge trúðu fult og fast, at hetta var lekiðómur. Hetta trúði Magnussen nú ikki so nógv uppá, og hann helt ikki, at tað var so umráðandi við so nógvum gjóstri.

Tá sjúklingarnir sluppu

Hetta er TB, sum lá við landssjúkrahúsið. Her komu teir sjúklingar, sum vóru ringast fyri. TB var eitt beinleiðis úrslit av arbeiðinum hjá Tuberkulafelagnum. Meira er greitt frá hesum felag í FF-blaðnum nr. 285. Greinin sæst á heimasíðuni: www.fiskimannafelag.fo

Hendan myndin er av háskúlanum veturin 1940/41. Standandi aftast frá vinstru síggja vit: Sámál Clementsen, Húsavík, John Sivertsen, Gjógv, Nikael, Jóhannes av Skarði, Frits Thomsen, Syðrugøtu, sum doyði av tuberkulum og Janus Johnsen, Kollafjørð. Standandi í miðjunni: Bergljót av Skarði, Símun av Skarði, Liva Hansen g. Sørensen, Klaksvík, Eiko Apol, Tórshavn og Martha Hansen, Norðragøtu. Sitandi: Theodor Johannesen, Funning, Sanna av Skarði og Rasmus Rasmussen.

Tey dugdu at hugna sær á sanatoriinum. Her hava tey gjørt eitt orkestur. Vit vilja fegin frætta um nakar kenst við fólkinum á myndini. Tað einasta vit vita er, at konan sum spælir orglið er Hansina úr Skopun, og er hon sjúklingur.

upp og út at ganga máttu byrjast spakuliga. Fyrst sluppu teir at ganga eitt korter niðan undir Berg, niðan á Kortesteinini, harav navnið, so oman á Sökk og so oman á Boðanes. Eitt sindur longur fyri hvønn dagin, til teir ein dag sluppu heim.

Læknin, sum gjørdist ímyndin av tuberkulaviðgerðini var Vilhelm Magnussen, sum kom á sanatorið í 1936, og høvdu vit í blaði nr. 364 eina nærri lýsing av honum.

Tuberkulakanningarnar gjørdur munin Karl beiggj fekk eisini tuberkular, hann bleiv so ringur, at hann kundi ikki pustast og hann doyði í 1945.

Hann varð giftur og fekk ein son, Tormund, sum doyði í besta aldri.

Hann bygdi eisini hús í Syðrugøtu.

Tað vóru nógv, sum doyðu av tuberkulum, men tað gekk ójavnt á. Tað vóru skip, har fleiri blivu sjúkir umborð. Tuberkulakanningarnar av sjómönnum blivu tvungnar í apríl 1939. Føroyar vóru fyrsta

landið, har hesar kanningar vóru lógasettar. Hetta gjørdi, at menn við tuberkulum vórðu "fangaðir", áðrenn teir fóru avstað. Um ein sjúkur kom úr eini bygd, so gavst Magnussen ikki, fyrr enn hann hevði funnið smittukelduna.

Frískur í 1939

Eg veri so roknaður fyri at vera frískur í 1939. Eg gekk heima, men tað var handilsskúli her í Havn, so eg fór á handilsskúla, men tað var bert um kvøldarnar, og var hetta veturin 39/40. Eg búði hjá Johannes Nolsøe, sum var inspektørur á hospitalinum. Háskúlin hevði skeið um veturin, og var hann dagskúli. Eg fór so út hagar at spyrja, um eg ikki kundi koma har um dagin. So eg kom at ganga á handilsskúla um kvøldið og háskúla um dagin. Hesin skúli helt upp at á vári.

Hjá búnaðarfelagnum

So var tað, at eg fór at arbeiða hjá búnaðarfelagnum. Her vóru nógvar uppgávur. Ein var, at teir finga fræ í stórri posum. Tað skuldi so koyrast í smáar konvoluttar og navn skuldi skrivast á, hvat slag tað var. So eg fekk hetta arbeiði. Tá búði eg hjá Djóna Weihe.

Tað árið sendu vit fitt av eplum til Íslands. Tá hava vit í Føroyum velt meira, enn vit hava havt brúk fyri. Búnaðarfelagið helt til á Hoyvíksvegnum, í kjallaranum á Jarðarráðnum, men arbeiðið við at skilja epli gekk fyri seg á loftinum uppi yvir hjá Rubekk í Vágshotni, har sum bátafelagið er nú, og sum meiríð átti tá. Hetta hølið í Vágshotni varð leigað til endamálið.

Tað var heilt nógv av smáum eplum, sum blivu skild burturúr. Eivind Dalsgaard var stjóri á búnaðarfelagnum. Hann sendi meg til Gøtu at hyggja at eplunum har. Tað nyttaði einki at koma til Havnar við teimum, um tey kortini ikki kundu brúkast. Men tey vóru í lagi.

Í komandi blaði fer Nikal at greiða frá síni tíð sum starvsmaður - fyrst á landssjúkrahúsinum og síðan uppi í Hoydølum. Her kom hann at virka fyrst á sanatoriinum og síðan á studentaskúlanum, tá hann flutti higar.

Samstundis fara vit at ynskja Nikael so hjartaliga tillukku við 90 ára føðingardegnum.

Nikael hevur opið hús føðingardagin frá kl. 14-18. Bústaðurin er Hvítanesvegur 15.

Føroysk rist fekk altjóða viðurkenning

Orð og myndir: Torleif Johannesen

Kristian Zachariassen, ið arbeiðir á Fiskirannsóknarstovuni í Havn, fekk í samband við altjóða fiskivinnuframsýningina, sum var í Brüssel fyrr í hesum mánaðinum, handaða eina altjóða viðurkenning frá "World Wildlife Fund". Hesin felagsskapur stuðlar hugskotum, ið menna eina burðardyggja og ábyrgdarfulla fiskiveiðu. Kristian fekk bæði aðru og triðju virðisløn fyri ristina, sum hann saman við øðrum hevur ment til trolini, sum veiða uppsjóvarfisk.

Í fleiri ár hava skipini, ið veiða svartkjaft, til tíðir fingið nakað av hjáveiðu, serliga upsa. Tað skal tógast, at trolini, sum alment eru komin fram í bløðum, ikki hava passað.

Arbeiðið við at gera eina rist, ið kundi skilja hjáveiðuna frá svartkjaftinum, byrjaði í 2004.

"Christian í Grótinum" royndi tá í samstarvi við Fiskirannsóknarstovuna eina stálist. Hon riggaði hampiliga væl í sjónum, men bognaði, tá trolid bleiv tikið inn á dekkið. Seinni royndu teir so eina plastikrist, men hon virkaði ikki.

Skotskt hugskot
Menn vóru tá greiðir yvir, at skuldi ristin rigga og samstundis vera arbeiðslig á dekinum mátti hon verða meiri "fleksibul". Tá kom hugskotið at royna ta ristina, sum skotar høvdu útarbeitt til at skilja laks við. Tann skipanin vísti seg at virkað væl og at vera arbeiðslig. Nógvar royndir blivu gjørdar umborð á "Nærabergi" at fáa ristina at rigga. Ristin bleiv eisini filmað í trolinum, og tá vísti tað seg, at ristin virkaði so væl, at hon skilti 95 % av

hjáveiðuni frá, og skipið fekk bara 1% minni av svartkjafti.

Fleksirist

Ristin er uppbygd av fleksirørum, sum eru eitt slag av plastikrørum, sum standa upp og niður. Rørini er bundin saman við bondum, so gloppið millum rørini er 55 millimetrar. Samstundis liggja fleksirør vatnrøtt millum hini rørini, so ristin ikki fellur saman. Bondini, sum halda ristini, eru so hegnisliga samanbundin, at um eitt ella tvey rør brotna, so kunnu tey lættliga skiftast út uttan at gerast skal nakað við restina av ristini.

Ristin stendur í einum trolstykki, sum verður sett í trolid millum bellin og posan, soleiðis at ristin stendur beint frammanfyri posan.

Ristin hellir 55 stig

framyvir. Tá trolað verður, fer svartkjafturin aftur ígjøgnum ristina, meðan hjáveiðan kemur aftur ímóti ristini og glíður so niður eftir henni, til hon fer aftur ígjøgnum holið, sum er undir ristini, og fiskurin er leysur av trolinum.

Stórir áhugi er fyri ristini, og fyrispurningar eru komnir bæði úr USA og úr Evropu. Nevast kann eisini, at allir teir føroysku svartkjaftatrolararnir hava biðið um hana, samstundis sum áhugin úr Noregi og Íslandi eisini er stórir.

Samarbeiði gevur úrslit

Á tíðindafundi mánadagin á Vónini í Fuglafirði, nevndi Hjalti í Jákupstovu frá Fiskirannsóknarstovuni, at ristin er eitt ítøkilig úrslit av, at fleiri partar hava staðið saman um uppgávuna. Hann nevndi góða samstarvið, sum hevur verið millum Fiskirannsóknarstovuna og Vónini, og sum byrjaði fyrst í áttatiárunum. Hann nevndi eisini tann týðning, sum samstarvið við skipini hevur at týða. Nú vónaði hann bara, at landsstýrið kom at krevja, at øll skip, sum veiða uppsjóvarfisk í føroyskum sjógví, skulu nýta rist.

Kristian Zachariassen tók undir við Hjalta, og segði, at uttan tað góða samstarvið, hann hevði havt við Fiskirannsóknarstovuna, Vónina, skipini og onnur, so var ristin ikki veruleiki. Kristian nevndi eisini, at fleiri fyrispurningar vóru komnir frá skipum, sum fiska við botntrolum, um at fáa eina rist, sum skilti tann smáa fiskin frá tí stóra.

Kristian stendur frammanfyri ristina í trolinum hjá Krúnborg. Ristin er 3,6 metrar høg og 2 metrar breið.

T.v.s. sum virkar mótsatt av ristini, sum svartkjaftatrolararnir hava.

Beint nú verða royndir gjørdar við nýggju ristini á landleiðini fyri at vita, um hon skilur runda fiskin frá flatfiskinum.

Avbjóðingarnar eru bæði nógvar og stórar á hesum øki.

Nevast kann eisini, at góða úrslitið av samstarvi-

num millum partarnar nú hevur ført við sær, at Vónin lýsir eftir fólki, sum skal granska og menna tøkniliga innan flóttitrol. Hetta samstarv verður millum Vónina, Fiskirannsóknarstovuna og Fróðskaparsetur Føroya. Áhugaði kunnu venda sær til Fiskirannsóknarstovuna tlf. 353900. Umsóknarfreistin er 12. juni 2006.

Kristian vísir her á holið undir ristuni, sum hjáveiðan fer út ígjøgnum.

MAN B&W Diesel A/S

Umboðið · Ernst Reinert

Alpaha Diesel motorar og eykalutir

Undir Glaðsheyggi 10
FO-100 Tórshavn · Faroe Islands
Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

KLÁRUR TIL VARRÓÐURIN?

Um ikki, so er tíð at vitja niðan í GUMMIBÁTATÆNASTUNA

Vit hava gummibátin, termo-draktina, bjargingarvestin, handsokkar og meginpartin av tí, tú hevur brúk fyri.

útvaldar draktir

Úr bert
499,-

GUMMIBÁTATÆNASTAN

31 49 13

Mannaskarð 4

FO-110 Tórshavn

gbt@gbt.fo

www.gbt.fo

Á vitjanini í Hetlandi var eisini farið inn á gólvið hjá uppsjóvarvirkinum Shetland Catch, sum liggur á havnarlagnum uttast í Lerwick. Sum nevnt í greinini um havnina í Lerwick vórðu vit sigldir út hagar av loðsbátinum hjá havnini.

Her hittu vit Simon Leiper, sum er varastjóri. Tað kann verða nevnt, at á hesum arbeiðsplássi sást, at hetta var eitt fiskimannavirki. Veggirnir í fundarhøølunum vóru fullir av málningum av fiskimonnum "in action".

Upprunin til hetta virkið var eitt lop í sildarveiðuni kring Hetland í sjeyti- og fyrst í áttatiár-unum, har Simon eisini var við. Men tað var trupult at sleppa av við veiðuna. Hetta førði til eitt rættligt "klondyke" við sovjetiskum skipum, sum komu inn í Lerwick at keypa sild, sum tey hagreiðdu umborð. Í Lerwick kundu liggja upp til 100 skip við 6.000 fólki umborð.

Í hesum sambandi vóru tað nógv arbeiðspláss, sum fóru til fremmandar hendur. Og sum rimiligt er, kom tann hugsanin fram, heldur at fáa alla sildina landaða og virkaða í Hetlandi. Hetta kundi geva teimum, sum búðu her, betri møguleikar at fáa arbeiði.

Og hetta var so byrjanin til Shetland Catch, sum er størsta uppsjóvarvirki av sínum slag í Europa.

Tað var í 1986, at Lerwick Port Authority og skipini - saman við fiskimonnum - stovnaðu Shetland Catch, har 80 fólk í dag eru í fóstum arbeiði. Av hesum eru 20 skrivstovufólk og 20 maskinmeistarar. Tá fiskur er, arbeiða enn fleiri fólk her, upp til 140. Virkið varð tikið í brúk av Miss Ísland í 1989.

John Goodlad gekk á odda Nevndarformaður í felagnum er John Goodlad, okkara ferðaleiðari, og hann var eisini ein av teimum, sum gingu undan at fáa virkið sett á stovn, meðan hann sat sum skrivari í fiskimannafelagnum.

Upprunaliga tøkkin var ikki serliga framkomin, og hetta førði við sær at kappingarføri varð vánaligt í mun til t.d. norsk virki.

Tað var jú ikki bert umráðandi at fiska nógv. Tað var eins umráðandi at kunna bera skjótt at við landing og at fáa fiskin til høldar, so skipini kundu sleppa út aftur skjótast

Shetland Catch sæð frá sjónum

Shetland Catch: Uppsjóvarvirkið í Hetlandi ynskir føroyskan fisk

gjørligt. Tískil verður fiskurin pumpaður beinleiðis úr lastini og inn á virkið, og umleið 30-40 tons kunnu landast um tíman, og virkið kann framleiða nærum eins skjótt.

Teir hava júst bygt út fyri úti við 200 mio.kr.

Her er talan um norska tøkni, sum er tann mest framkomna. Í flestu før-um er talan um sjálv-ileggjandi maskinur, og hetta merkir, at tørvur er á munandi minni manning. Tískil er framleiðsluorkan eisini eini 950 tons um

samdøgrið, fyrst og fremst sild og makrelur. Makrelurin verður heilfrystur og meginparturin av sildini verður skorin til flak.

Liggur høgliga fyri Sigast kann eisini, at Shetland Catch liggur stak væl

fyri í mun til silda- og makrelleiðirnar. Veiðan kann ofta landast fáar tímar eftir, at hon er veidd, og er hetta ein serlig trygd fyri feskleika.

Grundarlagið undir virkinum eru fyrst og fremst hetlensku uppsjóvarskip-

ini. Og hesi kunnu rættliga gera bart. Tikið verður til "Altaire"- sum var umrødd í seinasta blað - sum av einum túri landaði 1.900 tons til virkið. Men við tí nýggja kapasitetinum bar hetta væl til. Skip úr Skotlandi og Írlandi landa eisini her.

Goymslurnar taka eini 10.000 tons, men tær kunnu nú vera skjótar at fylla, tá nógv er at fáa. Samlaða framleiðslan er um 60.000 tons árliga.

Fyrirtekan hevur gott ummæli. Í eini kanning var Shetland Catch nr. 46 av 100 teimum skjótast vaksandi fyrirtekunum í Bretlandi, og hetta sigur ikki so lítið.

Vilja fegin hava føroyingar at landa Shetland Catch vil fegin hava føroysk skip at landa her, men sum vit søgdu við teir, hetta valdast alt, um prísirnir eru kappingarførir. Tað eru tvær týðningarmiklar fortreytir fyri, at eitt virki kann klára seg í kappingini. Onnur er streymprísurin, og her er tað fyrst og fremst Noregi at kappast skal við, eisini hjá føroyingum. Teir hava kunnað tingað seg fram til ein lægri streymprís við veitarum, og nú royna teir at fáa eina nýggja avtalu upp á pláss. Hin fortreytin er lønarlagið, sum er lægri

Fiskimaður

Maskinparkin

Fiskimaður

Simon Leiper greiðir frá saman við John Goodlad. Málningarnir aftanfyrir eru av fiskimonnum til arbeiðis

enn á okkara leiðum, og gevur hetta eisini - alt annað líka - ein kappingarfyrirmin. So er spurningurin, hvat hetta kann geva av prísi sammett við aðrar.

Svartkjaftur ivasamur

Sum hjá øllum øðrum virkjum verður alla tíðina hugsað um aðrar møguleikar, eitt nú at virka svartkjaft til matna. Sum er, er marknaðurin nakað ivasamur, og sum prísirnir á fiskamjøli eru, kann tað als ikki loysa seg at hugsa um hetta. Men so skjótt nakar møguleiki er fyri tí, verða ítøkiligar ætlanir gjørdar.

Royking ein møguleiki Fyri at fáa enn meira burtur úr hevur Shetland Catch keypt eitt roykivirki, har laksur, sild og makrelur verða roykt og síðani útflutt. Her arbeiða eini 25 fólk, og gevur hetta eina fittliga eyka virðisøking. Tað ber til hjá øllum gjøgnum alnótina at bíleggja vørur hiðani.

Teir hava eisini eitt hampuligt úrval. Av laksu eru 7 vørubólkar, av sild 4, av makreli 3, og síðani verður paté gjørt burtur úr øllum hesum fiskasløgum. Tilsamans eru 17 vørusløg at velja ímillum.

Hóast kapping millum virkini í Føroyum og Het-

landi skuldi eisini møguleiki verið fyri samstarvi, har tað í felag ber til at fáa enn meira burturúr.

Hetta var undir øllum umstøðum ein spennandi vitjan, sum gjørdi sítt til, at so nógv fekst burtur úr ferðini til Hetlands.

Ferðalagið: f.v. Elinborg Berglíd, Andreas Berglíd, Sigmund Hentze, Fríðrik Sivertsen, Jóannes Sivertsen, frammanfyri Fríðrik, Óli Jacobsen, Karl Isaksen og Lillian Isaksen.

Eiga at fáa betri samband við Hetland

Vit hava í hesum blaðnum enn fleiri frásagnir úr Hetlandi, og onkur er eftir til komandi blað.

Allar hesar greinir ímynda so ella so sambandið millum Føroyar og Hetland. Eitt samband sum eigur at verða útbyggt.

Ferðasambandið er ótrúliga gott. Alt árið ber til at ferðast við "Norrønu" til Hetlands, har møguleikar eru fyri at steðga nakrar fáar dagar ella at vera longur. Ferðaætlanin broytist eftir árstíðunum. Smyril Line skipar fyri bíligum pakkaferðum, sum ger tað møguligt hjá øllum at ferðast.

Í summar frá 23. juni til 30. oktober, fer Atlantsflog eisini at flúgva til Hetlands. Flogið verður mánadag og fríggjadag. Tá ber eisini til at steðga nakrar tímar, meðan flogfarið fer víðari til London og kemur aftur. Eisini liggur tað væl fyri at fara ein vikuskiftistúr.

Tað serstaka við Hetlandi er tann hjartaliga móttøkan ein fær. Longu í 1839 tók Christian Pløyen til tað, og hetta sama er galdandi enn í dag.

Her vilja vit taka til ta lagaligheit, ið vit møttu á hotellinum Glen Orchy. Sum ferðaætlanin er, er hetta eisini sera umráðandi. Vit komu til Lerwick kl. 5 á morgni, og er hetta ikki ein serliga lagelig tíð. Men hotellstjórin skipaði fyri at senda taxa eftir okkum. Hann tørnaði út, tá vit komu, og hevði tá longu fleiri kømur klár. Høvdu vit brúk fyri at leiga ein bil, so orðnaði hann tað fyri okkum. Her var alt gjørt fyri, at vit

Hotellið Glen Orchy.

skuldu kenna okkum væl.

Hotellið Glen Orchy House liggur á 20 Knab Road, bert eitt hanagleiv frá miðbýnum í Lerwick. Tann, sum hevur hug at royna hetta hugnaliga hotellið, kann ringja til: 0045 1595 692031 ella faxes til sama nummar.

Samstarv um ull Tað skal sigast, at tað finnst longu onkrar avtalur um samstarv millum Føroyar og Hetland.

Ein slík avtala var gjørd í 2003 av Annitu á Fríðríksmørk vegna Menta-

Islands Council, og er her talan um samstarv á mentunarøkinum. Ein av avtalunum er, at partarnir skulu hittast eina ferð árliga, skiftivís í Føroyum og Hetlandi at skifta orð um aktuall evni. Nú vita vit ikki, hvat ið er hent her, men okkara myndugleikar eiga saman vit teimum

Hugnaligi hotellverturin Hugh Trevor Howarth. Hann kemur annars frá Lake District í Onglandi, men hann trívist væl í Hetlandi.

hetlendsku myndugleikunum at taka upp spurningin um eitt skipað og breitt samstarv millum londini. Ein nevnd kundi verið sett við eins nógvum umboðum úr hvørjum landi, sum kundu fyrireika ítøkilig stig.

Í døgnum 26. til 28. mai eru 10 føroyskir listahandverkarar við á eini "workshop" um ull og seyð í Hetlandi. Her er ætlanin at fáa fólk úr báðum londum saman at viðgera, hvussu meira kann fáast burtur úr ull og seyði. Tað er eingin ivi um, at báðir partar í hesum hava nógv at læra av hvør øðrum.

Vit vóna at kunna greiða meira frá hesi stevnu í komandi blaði.

Manningarmyndin er av "Ruth"

Manningarmyndin í blað 364, er av FD 533 "Ruth", og myndin er tikin í 1922. Menninir eru hesir:

1. Símun Erik Wolles, Mikladal	11. Andreas Hammer, Fuglafjørð
2. Johannes Jacobsen, Leirvík	12. Dánjal Jacobsen, Leirvík
3. Poul Eliassen, Fuglafjørð.	13. Jógvan Lervig, við Stein, Leirvík.
4. Georg Hansen, Norðragøtu.	14. Olivur Thomsen, Norðragøtu, skipari.
5. Karl Poulsen, Mikladal	15. Poul Øregaard, Fuglafjørð
6. Pól Eliassen, Fuglafjørð	16. Alfred Petersen, Fuglafjørð
7. Sámali Petur Hansen, Norðragøtu	17. Fredag Petersen, Fuglafjørð
8. Jacob Tróndheim, Leirvík	
9. Jacob Andreas Joensen, Norðragøtu	
10. Poul Johs Eliassen, Fuglafjørð	

Um "Ruth" skrivur Páll J. Nolsøe m.a.:

Hon var ein slupp, bygd í 1877 í Yarmouth og merkt 86,59 brt. Hon kom higar úr Íslandi í 1906. "Ruth" verður keypt av Sámali P. Petersen, í Fuglafjørði, í 1917.

Skipari í 1918-1922 var Sámali Jákup Thomsen, við Gil, í Norðragøtu. Hann var annars ein av stovnarum FFs í 1911.

Skipari á hesi myndini var Olivur Thomsen, beiggi Sámali Jákup, og fara vit her at greiða eitt sindur frá um Olivur. Hann var føddur í 1897. Foreldrin vóru Johannes, ættaður úr Sandavági, og Marin Sofía, f. Joensen, ættað úr Frammistovu í Norðragøtu.

Olivur fór sum aðrir dreingir ungur til skips. Hann var í 1913 og 1914 við "Mazeppu" við Óla á Miðgerði og síðan við øðrum skipum. Olivur fekk skiparaprógv í 1917, og var hann bestimaður við "Ruth", meðan Sámali Jákup førði hana, og hann førði hana sum sagt í 1922. Árin 1923-1925 var Olivur bestimaður hjá Sámali Jákupi við "Only Sister".

Frá 1926-1937 førði Olivur nærum uttan steðg "Columbus" hjá Absalon á Skála.

Nú fer Olivur at føra skip í Klaksvík, hagar hann eisini giftist. Hann førði "Harald" 1938-1940. Hetta ár fer hann at føra "Polarfarið" at føra ísfisk

til bretska marknaðin.

Sigast kann, at "Polarfarið" í nógv ár var ímyndin av Olivuri. Ein av teimum, sum sigldi nógv við Olivur hesi árin, var Sigurd Joensen úr Oyndarfirði. Í blaði nr. 344 er frásøgn hjá Sigurdi, har hann greiðir frá hesi sigling.

"Polarfarið" varð í 1945 umbygd til trolara, og fór í vinnu aftur í 1947 og Olivur var skipari heilt fram til 1966, tá hann var 69 ára gamal. Tá hevði hann eisini verið á sjónum í meira enn 50 ár.

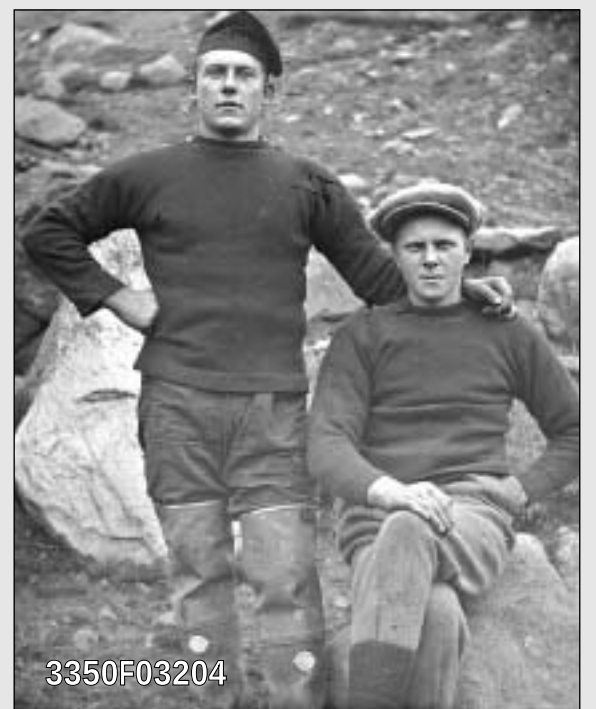
Hákun Djurhuus skrivur um Olivur, tá hann fylti 70 ár, og hann lýsir Olivur sum ein megnarmann. Hann sigldi undir øllum krígnum, og kom hvørja ferð aftur við skipi og

Olivur Thomsen

manning. Hetta hevur eisini verið hepn, men kanska eisini takkað veri skili. Hann var óførur fiskimaður, og tað eina árið við "Columbus" komu teir heim við 1.700 skip-pundum. Olivur doyði í 1979.

Kelda: Fiskeriforskning
informerer nov, 2005.

Mynd í seinasta blaði

Vit hava fingið nøvnini á hesum báðum: Hann ið stendur er Jákup Petur Klementsén f. 1903, á Klettum av Sandi, og hin sitandi er Andreas Rasmussen, f. 1904, í Køk, á Sandi. Teir hava verið við "Skarstein". Tað kann verða nevnt, at Andreas var abbabeiggi Jógvan Norðbúð.

Ættarbandið

Leygardagin hin 20.mai fer Ættarbandið hava almennan fund við fyrilestri í Kvinnufelagshúsinum á Glyvrum.

Fyrilesturinn verður kl. 15, og tað verður Max C Weihe, sum fer at hugleiða um Selatrað. Selatrað er ein ógvuliga gomul bygd við eini áhugaverdri bóndasøgu. Har var tingstaður, og har var gálgi. Tann seinasti var hongdur í gálgan í 1627 fyri stuldur.

Kl. 18,30 verður døgurði, sum fólk mugu skriva seg upp til.

Øll við áhuga fyri søgu og ættargransking eru hjartaliga vælkomn, og vóna vit at síggja mong fólk.

Í nevndini eru Maria Jacobsen, formaður, Glyvvar, Elin Midjord, næstformaður, Jóna Lindenskov, skrivari, Katrin Mørkøre, kassameistari og Andráss Joensen.

Nevndin

Missa milliúnir uppá saltfiskaframleiðsluna

Sambært kanning, sum Fiskeriforskning hevur staðið fyri, missa norskir saltfiskaframleiðarar 200 mió um árið. Orsøkin er, at norðmenn selja til tann partin av marknaðinum, sum betalir ringasta prís. Saltfiskur úr Føroyum og Íslandi fær 20-25% betri prís enn tann norsk.

Saltfiskur er ein av teimum týðningarmiklastu fiskavørnum, sum norsk fiskiúdnaðurin útflytir. Sjálvt

um henda vøra er ein stórir partur av norska útflutningsvirðinum, vísa kanningarnar hjá Fiskeriforskning, at norsku framleiðararnir hava havt vánalig úrslit seinnu árin. Saltfiskaframleiðarar í Føroyum og Íslandi hava havt væl betri úrslit. Orsøkin til vánaligu marknaðarstöðuna og vánaligu úrslitini í norsku saltfiskavinnuni er, at góðskan á norskum fiski ikki er nóg

góð. Fiskurin hevur m.a. skaðar frá reiðskapi og av handfaringini umborð, sigur Sjúrdur Joensen granskari á Fiskeriforskning.

Fiskeriforskning sigur, at ein av orsøkunum til, at føroyingar og íslendingar fáa betri prís fyri vøruna á marknaðinum, er framleiðsluhátturin, sum brúktur verður. Í Føroyum og Íslandi verður fiskurin stikkisaltaður, og gevur tað

eina betri góðsku á lidnu vøruni. Somuleiðis duga føroyingar og íslendingar betri at góðskuskilja fiskin, soleiðis at keyparin hevur størri álit á teirra vørum enn á norskum vørum av sama slagi.

DEKKMASTER.FO

fastir, lágir prísir á dekkum og felgum

...tá ið prísurin eisini er avgerandi!

Vitja heimasíðuna dekkmaster.fo og bílegg dekk og felgur beinleiðis á alnetinum.

www.dekkmaster.fo
info@dekkmaster.fo
telefon 227 000

Høgni Hoydal hevur rætt:

Føroya Tele fremur einsrætting í tíðindaflutninginum

Høgni Hoydal hevði í farnu viku eina grein um Portalin og Sosialin, sum er verd eina viðmerking. Fyrst skal gevast Høgna viðhald.

Tað er eingin ivi um, at tað er ein grov monopolisering av tíðindatænastuni, at tíðindi á Portalinum skulu avmarkast til tíðindini, ið annars koma í Sosialin. Hetta merkir, at Portalurin verður ein eyka heimasíða hjá Sosialinum við teirri kappingaravlagning, sum tað einsamt førir við sær.

Uttan mun til tíðindi hjá øðrum miðlum, so gerast tey ikki tíðindi hjá Portalinum, uttan so at tey eisini koma í Sosialin.

Eisini hevur Høgni Hoydal púra rætt í síni lýsing av Sosialinum, sum eitt blað uttan prinsippir, har tað politiskt bert er uppgávan at tekkjast maktini.

Hetta merkist sostatt eisini á Portalinum. Eitt er, at nógv av tíðindunum her eru rein ifylla uttan stórvegis almennan áhuga. Men tað verra er tað, sum ikki verður skrivað. Politisk tíðindi eru avmarkað til reina endurgeving uttan nakran kritiskan spurning og uttan nakra journalistiska viðgerð. Tað, sum ræður um, er at tekkjast politisku skipanini, og tí ikki ganga hesum nær. Tað er politiska skipanin, sum setur rammur fyri tíðindaflutninginum og ikki øvut, sum tað skuldi verið. Tískil kemur tíðindaflutningurin av sær sjálvum at fáa eina greiða slagsíðu. Tað, sum kemur fram í øðrum bløðum, og sum kundi skapt javnvág móttvegis lesarunum, er útilokað frá Portalinum við hesi skipan.

Kann Føroya Tele standa modell til slíkt? Hetta skuldi ein almenn fyrirøka, sum hóast alt hevur nógv størsta partin av Føroya fólki sum kundar, ikki kunnað loyvt sær at bjóða Føroya fólki.

Hvørja ferð ein teldubrúkarar opnar telduna, rennir hann seg vanliga í Portalin. Hetta sæst á vevmátingarnar, har Portalurin er fleiri ferðir so nógv vitjaður, sum nr. 2. Tí kemur tann lættisoppaskriving og tann politiska einsrætting, sum Sosialurin stendur fyri, at fáa fleirfaldaða ávirkan, tá tilvildarlig blaðfólk á Sosialinum hava fingið monopol uppá at definera, hvat er tíðindi hjá eini almennari fyrirøku sum Føroya Tele. Eitt er hvat Sosialurin ger. Hann er ein forrætting, hvørs fremsta endamáll sambært Jan sjálvum er at skriva tað, sum fólk

vilja lesa. Tann, sum ikki dámar blaðið, kann bert lata vera við at gjalda.

Men vit eiga øll Føroya Tele, og tað kann ikki vera uppgávan hjá slíkari fyrirøku at einsrætta tíðindaflutningin meira enn hann longu er.

Afturat hesum kemur, at Føroya Tele rindar formúr í lýsingum til útvaldar fjølmiðlar, hvørs tíðindaflutningur er eftir umrødda leisti, meðan aðrir stórt sæð ikki fáa inn í eygað. Hetta kann bert styrkja hesa heilt greiðu einsrætting.

Setið óheftan, óspiltan og heiðurligan blaðstjóra á Portalin Okkara uppskot til Føroya Tele er, at Sosialurin verður koblaður burturúr Portalinum, og at tað verður settur ein uttanveltaður, óspiltur og heiðurligur blaðstjóri, sum skal taka reell tíðindi og sjónarmið burturúr øllum fjølmiðlum í Føroyum. Her skal setningurin vera ein breið lýsing av aktuallum málunum. Tá kundi FF-blaðið eisini komið uppí part!

Tað sum Høgni gloymir Men Høgni gloymir tvinnar lutir. Annar er, at tað, sum hann sigur um Sosialin, er galdandi fyri allar teir stóru fjølmiðlarnar, t.v.s. eisini Dimmalætting og Kringvarpið.

Men tað mest avgerandi er, at eingin hevur gjørt sær so dælt av hesum prinsipploysi hjá miðlunum enn júst Høgni og hansara fólk. Tann, sum fylgir við, veit, at høvuðsmiðlarnir hava virkað sum reinar tíðindastovur hjá teimum, sum halda seg frammat. Her hevur Høgni sanniliga fingið sín ríkiliga part. Hansara sjónarmið eru endurgivin kritikk-leyst í øllum fjølmiðlum uttan so mikið sum ein kritiskan spurning. Hetta er eisini sambært einasta alment kenda tíðindaprinsippi hjá Jógvan Jespersen, nevniliga ikki at eftirkanna sannleikavirðið í politiskum tíðindum!

Skulu vit taka nøkur dømi burturúr kann nevast samráðingar við Frank Jensen á heysti 2001, tíðindini um Stoltenberg og Norðuratlantsbólkin í 2002, Elektronmálið í 2003 og tíðindini frá ráðstevnunni á Christiansborg í 2004 um blokkin og tað sum annars stóðst av hesum fundi.

Her hevur t.d. Sosialurin sum høvuðsreglu loyalt snøggað tíðindaflutningin til eftir tí leisti, sum tænti politiska endamálinum hjá Høgna & co.

Krevur frágreiðing frá Føroya Tele um keypið av Sosialinum

hósdagur, 11. mai 2006 13.46 - Innland

- Føroya Tele stuðlar partapolitiskum tíðindaflutningi við at eiga í Sosialinum, sigur formaðurin í Tjóðveldisflokkinum, Høgni Hoydal, sum í hørðum vendingum finst at tíðindaflutninginum í Sosialinum og leiðsluni á Føroya Tele, sum herfyri keypti seg inn í blaðið.

Høgni Hoydal heldur, at journalistikkurin á Sosialinum er meira partapolitiskur og litaður enn tíðindaflutningurin handan jarmtjaldið undir kalda krignum. Hann nevnr í almenna skrivinum eina røð av hendingum í seinastuni, ið Sosialurin annaðhvørt ikki hevur viðgjørt ella bert viðgjørt frá sjónarhorninum hjá javnaðarflokkinum.

Høgni Hoydal vil hava eina almenna frágreiðing frá Føroya Tele um fíggarligu bindingarnar millum Føroya Tele og Sosialin, og um Føroya Tele tekur undir við tíðindaflutninginum hjá blaðnum, ið eisini verður lagdur út á Portalin, sum Føroya Tele rekur.

Tað er eingin ivi um, at greinin hjá Høgna Hoydal er ein politisk roynd at stýra skrivningina hjá einum í prinsippinum óheftum fjølmiðli. Hetta er galið nokk. Men tað sera grova er, at almenna útvarpið fer í part við Høgna við at endurgeva hansara einvísu ákæru móti Sosialinum sum um hetta vóru saklig tíðindini. Tað er ikki so frægt, at Sosialurin fær móguleika fyri at svara fyri seg. Tann sum fylgir veit, at Høgni hevur ikki verið fyri vanbýti í Sosialinum ella Portalinum. Sjáldan hevur tað verið so greitt, hvussu útvarpið rekur partapolitisk ørindi. Hetta er bert ein vátan um, at Kringvarpið liggur í fullkomilugum leiðsluloyvi.

Góður íblástur til hárfriðkan

15. mai 2006, 11:35

Mynd: Peter Friis Team framfardi nokur dansistykki, ið snúðu seg um hárfriðgerð. (mynd: Niels Uni Dam)

Eingin av teimum stóru miðlunum hevur áhuga fyri at vísa á verulig vanda-mál, sum tað rættarloysi, sum øll politiska skipanin stendur fyri. Sjálvt fjølmiðlalógin hevur ongan áhuga hjá fjølmiðlunum sjálvum! Íblástur til hárfriðkan og dansur sum snýr seg um hárfriðgerð !!! metir Sosialurin í Portalinum at vera størri tíðindi enn verulig samfelagsmál!

Socialurin hevur nakrar fáar ferðir gjørt nakrar spakar royndir at rætta uppá hesa slagsíðu. Tá hevur hann snøgt sagt verið bukaður uppá pláss, og tað virkar hvørja ferð.

Socialurin má nú føla tað at vera sera ótakksamt at fáa eina slíka fleingju, eftir at hava tænt og endurgivið Høgna og Torbjørn Jacobsen so kritikk-leyst, sum teir hava gjørt. Høgni hevur kanska ikki 100% ræði á tíðindaflutninginum á Sosialinum, men hann hevur so 99%. Tað heldur hann ikki vera nóg mikið.

Politisk stýring av fjølmiðlunum við hjálp av útvarpinum! Grundleggjandi er greinin hjá Høgna ein roynd at stýra fjølmiðlunum eftir sínum høvdi. Tí er leikluturin hjá útvarpinum í hesum máli meira enn margháttligur. Útvarpið er í hvussu er ikki minsta petti frægari enn Sosialurin sum politiskur ørindreki. Høvuðstíðindini hjá útvarpinum ein heilan dag var endurgeving av

sjónarmiðunum hjá Høgna, sum í hvussu er ikki einsamøll umboðaðu sannleikan í hesum máli. Sögan sigur einki um, at Socialurin fekk móguleika at gera viðmerkingar.

Hinvegin kemur ikki fyri, at atfinningar móti útvarpinum verða endurgivnar sum tíðindini.

Tað er nevniliga próvfast, at útvarpið stórt sæð svartlistar tey, sum finnast at teimum eftir, sjálvt tá tað er staðfest, at tey hava rætt. Hetta er gjørt eftir beinleiðis boðum frá Jógvan Jespersen, kringvarpsstjóra.

Burturtøgdu tíðindini um fjølmiðlalógin Eitt dømi um, hvussu fjølmiðlarnir prioritera tíðindi, kann siggjast í málinum um fjølmiðlalóg.

Aftaná at tosað hevur verið um tað í nógv ár, legði landsstýrið málið fram tann 21. februar 2006, og tað varð beint í rættarnevndina.

Undir hesi viðgerð vóru øll, sum høvdu áhuga fyri málinum, innkallað til fund

í rættarnevndini. Millum hesi vóru bløðini og eisini FF-blaðið, sum annars er einasta blað, sum hevur sett fram sínar viðmerkingar skrivliga. Hesi sjónarmið hava "sjálvandi" ikki áhuga hjá Útvarpinum ella Sosialinum og koma tí heldur ikki á Portalin.

Fjølmiðlalógin verður als ikki tikin uppá tungu aftur í fjølmiðlunum, hóast ta sjáldsomu lagnu, sum uppskotið fekk.

Lógin er nevniliga samtykt fyri bert eitt ár, og hon fer úr gildi aftur 1. juli 2007.

Orsøkin skal vera ein ivi um ábyrgdina hjá tíðinda-leiðarunum í Kringvarpinum, sum skal útgreinast, til lógin í síni heild skal leggjast fyri tingið aftur.

Tískil er framlagda lógin samtykt uttan nakra broyting.

Tað er sera ringt at siggja nakra sakliga orsök fyri júst hesi grundgeving, fyri bert at lata lógina galda eitt ár. Spurningurin um at staðfesta, hvør ið hevur rættarlugu ábyrgdina av tíðindaflutninginum í Kringvarpinum skal ikki

viðgerast her. Hetta er mest at kalla ein formellur spurningur, sum neyvan hevur ávirkan á tíðinda-støðið, sum er í Kringvarpinum. Men hetta er so bert ein partur av allari fjølmiðlalógini, og kundi saktans verið gjørt sum broyting í galdandi lóg, tá hetta er gjørt.

Tann mest sjónliga avleiðingin av hesum uppskoti er, at samtykt er ein lóg fyri eitt ár, har tað er ásett at limirnir í fjølmiðlaráðnum skulu veljast fyri fyra ár. Hetta virkar ikki sum nakað dygt lógarsmið.

Semja var annars um, at tað er óheppið, at landsstýrismaðurin skuldi sjálvur velja ein lim í nevndina. Í minsta lagi skuldi hetta gerast eftir tilmæli frá t.d. Føroya Rætti, so trygd kundi vera fyri, at viðkomandi ikki umboðaði politisku skipanina.

Nú er hetta als ikki við, og tað vil vera meningsleyst at seta eina slíka treyt inn, tá lógin skal endurnýggjast, og landsstýrismaðurin hevur valt "sín" lim, sum tá er ætlaður at sita í 4 ár. Eisini er tað heilt meningsleyst seta fólk at gera eitt so grundleggjandi arbeiði, sum her er talan um, fyri bert eitt ár.

Ongan tíðindaáhuga Tað heilt merkiliga er tann fullkomiliga tøg, sum hevur verið um hetta mál. Tað var sera avmarkað, sum varð sagt, tá málið varð lagt fram, og eingin hevur tikið uppá tungu heldur, hvørja viðgerð málið hevur fingið.

(Í skrivandi løtu eru seinastu tíðindini á Portalinum um eitt show viðvíkjandi hárfriðkan! Soleiðis prioriterar Føroya Tele tíðindaflutningin.)

Veruleikin er tann, at fjølmiðlarnir als ikki hava áhuga fyri eini fjølmiðlalóg, sum bert kann darva teir í tí hugburðarloysi, sum er teirra fremsta eyðkenni. Politiska skipanin hevur heldur ikki áhuga fyri nakrari fjølmiðlalóg við tí "service", teir fáa frá miðlunum uttan nakra slíka lóg. Tað er jú greitt, at ting- og landsstýrismenn hava bert áhuga fyri, um teir og teirra flokkar sleppa frammat í miðlunum.

Ein hevur alla grund til at ivast í nyttuni av einum so amputeraðum lógarverki. Heldur kann væntast, at hetta er verri enn einki. Tá fáa Sosialurin, Dimmalætting og Kringvarpið, og Portalurin tað, júst sum teir vilja hava tað.

Margaret úr Lerwick og Elisa í Havn:

Søgan um 70 ára gamlan vinskapið millum Føroyar og Hetland

Hendan søgan byrjar í 1930-unum, tá tann nú skjótt 91 ára gamla Margaret Thomson var ung genta. Londini plagdu at skiftast annað hvørt ár at vitja hvørt annað at sparka fótiból. Í 1930 var eitt blandað fótibóltslið úr Føroyum og spældi móti hetlendingum. Men í 1935 var tað

HB sum kom. Henda søgan er helst frá seinnu kappingini. Spælararnir fóru til Hetlands við Tjaldrinum, og afturat teimum komu eisini 25 ferðafólk til Hetlands. Samstundis fór skonnartin "Signhild" av Havnini við einum 25 ferðafólkum afturat. Annars tapti HB tveir dystir og vann ein.

Nakrir av føroyingunum vóru í samkomuni í Ebenezer í Havn. Hesir vitjaðu – sum rímligt er – sína bróðursamkomu Ebenezer Hall í Lerwick. Pápi Margaret var blíður maður, so hann bjóðaði teimum heim. Margaret hevði hug at fáa okkurt samband við Føroyar, og vildi hava onkra gentu í Føroyum at skriva saman við. Hetta lovaðu føroysku spælararnir at greiða, og tað endaði við einum sambandi millum Margaret og Elisu hjá Mallu og Pola skómakaranum. Tað var neyvnan tað nógva, sum Elisa dugdi at skriva av enskum, men hon áttu ein yngri beiggja, Petur (Háberg), sum var heilt kønur í hesum máli, og hann man hava verið eitt slag av millummanni.

Tær báðar skrivaðu so saman eina tíð, men í 1938 fór Elisa til Danmarkar og var stódd har, tá Danmark varð hersett av týskarum, og hetta gjørdi so, at alt samskipti var ógjørlegt.

Sambandið verður tikið upp aftur einki hendi tey nógva árin, men fyri einum 25 árum síðani fór Zacharias Zachariassen úr Norðragøtu til Hetland, har hann eisini vitjaði samkomuna í Ebenezer Hall í Lerwick. Har hittir hann Margaret, og hon greiðir honum frá um pennavinin Elisu f. Joensen, og spyr um hann kennir hana. Jú, víst so, tey vóru grannar! Elisa var nevniliga flutt til Norðragøtu eftir kríggið, og Zacharias kendi sera væl alla hennara ætt í Havn.

Soleiðis kom sambandið aftur í lag gjøgnum børn og eisini ommubørn hjá Elisu. Tað hevur fyri tað mesta verið gjøgnum brævaskifti, men tey hava eisini vitjað hana, tá tey eru komin framvið í Hetlandi, og hetta hendi so aftur fyri kortum.

Margaret er fødd í 1915 og er sera væl fyri. Minnum bagir einki, og hon lesur Shetland Times og annað sum einki. Sjálv skemtar hon við at siga, at

Margaret er skjótt 91 ára gomul. Hon hevur havt samband við Føroyar í 70 ár.

hon minnst einki frá farnu viku, men alt frá ungdomsárunum. Hetta passar ikki rættiliga. Hon mintist væl, at hon herfyri hevði fingið ein bókling frá Smyril Line!

Abbin á hvalaveiðu undir Grønlandi Margaret hevur havt eitt áhugavert lív, og hon hevur upplivað nógvar broytingar, eins og mong onnur á hennara aldri.

Tað elsta hon veit at

greiða frá er, at abbi hennara plagdi at vera á hvalaveiðu undir Grønlandi, og júst søgan um hetlenska luttøku í hesi veiðu er áhugaverd.

Tað var nevniliga ein stórhending í Lerwick, tá hvalabátarnir á hvørjum ári lögdu inn her á veg til Grønlands. Skipini ankradu upp inni á redini 10-12 dagar frá endanum á februar mánaði til byrjanina av mars mánaði. Endamálið var at útvega sær ta

Henda fótarokkin hevur Margaret í stovuni. Slíkan rokk brúktu hennara forfedrar.

manning, sum restaði í at vera fullmannaðir. Skiparnir vildu hava manning higani, tí hildið varð, at hetlendingar bæði høvdu skil á hvalaveiðu og á sigling. Skipini komu úr ymskum havnum í Skotlandi, serliga úr Peterhead og Dundee. Hvørt av skipunum høvdu 20-30 hetlendingar við.

Sum dømi um hvussu stór henda vinnan var kann nevast, at 9. mars 1859 lógi 50 hvalaveiðu-

skip inni í Lerwick at fáa manning á veg til Grønlands.

Pápi Margaret arbeidði sum postmaður. Mamman doyði ung, og Margaret fór til ommu sína at vera. Tær vóru bert tvær systur. Systurin Daisy var 6 ár eldri, hon var lærarinna og doyði fyri nøkrum árum síðani.

Sum Margaret greiðir frá, var lívið í Lerwick meira býarkent enn í Havn, har tey flestu høvdu kúgv

í kjallaranum fyrst í øldini. Tað høvdu tey ikki í Lerwick. Bøndur komu inn í býin við hestavagnum at selja mjólk, og var hetta mjólkaforsýningin hjá teimum. Í Lerwick brendu tey eisini kol. Hetta var rættiliga býarkent í mun til Havnina. Úti á landinum í Hetlandi skóru tey torv og turkaðu tað til brenni. Her lá nógva arbeiði í eins og tað var galdandi í Føroyum.

Tað var friðarligt í Lerwick tá. Fyrst Margaret minnst var bert ein politistur í býnum, og hann kláraði sum einki at halda skil á. Drekkari minnst hon einki til.

Hollendskir fiskimenn og hollenskar tuflur Fiskiveiða hevur altíð havt stóran týdning fyri Hetland. Fyrst Margaret minnst var eitt satt sildarok í Lerwick og her luttók ein hópur av skipum ymsa staðni frá. Hon minnst serliga hollendingar, sum eisini komu higar. Tær vóru so nógvir, at sunnudagar plagdu serligar gudstænastur at verða hildnar á hollendskum í skotsku kirkjun. Fólk hava tikið til allar eyðkendur hollensku tuflurnar, sum stóðu í forkirkjun.

Margaret minnst, at tað kundu liggja so nógva skip inni, at tað kendist sum tey rukku heilt yvir á Bressay, sum er oyggjin beint yvir av Lerwick.

Margaret minnst eitt skjaldur, sum børnini plagdu at syngja: "Dutchmen, dutchmen don't take me. Take (og so nevndu tey navnið á onkrum barni t.d. Jim Johnson) and put him in the sea." Annars minnst tey einki ringt um hesar hollensku fiskimenn.

Vildi bøta um avleiðingar av krígunum Margaret gekk sum vanligt í skúla og valdi at fáa sær eina skrivstovuútbúgving, og dugdi hon at skriva sera skjótt á maskinu.

Men tá bardagin kom kendi hon á sær, at hon skuldi gera okkurt, sum kundi viga upp í móti av-

Daisy og Margaret, tann minna, sum smágentur.

Margaret gav Óla sum gávu gomul glasílot, sum omma hennara hevði átt. Her sæst omman, sum man vera fødd mitt í 1800-talinum, saman við mammu síni, sum so man vera fødd fyrra partin í somu øld.

leiðingarnar av krígunum, so hon valdi at fara at læra til sjúkrasystir. Hon og ein vinkona fóru til Aberdeen í hesum ørindinum. Í Aberdeen merkti tey eisini kríggið við týskum bumbuálopum, sum gjørdur nógv um seg. Margaret kom tískil at arbeiða her í mong ár, og hon giftist ikki.

Aftur til Lerwick at taka sær av mongolinum Bruce. Hon flytir aftur til Lerwick av eini serligari orsök. Margaret átti ein fosturpábeiggja, hvørs einasta barn Bruce var mongol. Hann var rættiliga illa fyri, og hann dugdi als ikki at tosa.

Margaret hevði lovað mammu Bruce, at hon skuldi taka sær av honum, tá mamman ikki orkaði longur. Tá hendan tíðin nærkaðist, og mamman fall frá, flutti Margaret inn til Bruce. Hann kundi uttan iva verið farin á eitt røktarheim, men hetta vildi Margaret ikki hoyra talan um. Hon passaði Bruce væl og virðiliga í 11 ár til hann doyði. Margaret sigur, at hóast Bruce ikki dugdi at tosa, hevði hann ymiskar førleikar, m.a. savnaði hann postkort og hann var altíð so fittur. At passa hann var tó sera bundisligt, hon slapp næstan ikki út fyri dyr alla hesa tíðina, og feriu fekk hon so heldur ikki. Hesa tíðina búði hon soleiðis, at hon sá "Norðönu" koma inn til Lerwick hvønn mánadag, og hetta helt hon vera so hugnaligt. Hetta minti hana eisini um Føroyar, sum hon ongantíð koma at vitja. Sigast kann, at Margaret hevur rættiliga ofrað seg fyri onnur.

Tá Bruce var deyður flutti Margaret í eina íbúð mitt í Lerwick. Hon hevur onga familju, tí foreldrin

Elisa hjá Mallu og Pola hevði ongan áhuga fyri fót bólti. Hóast hetta fekk hon í 1935 eina vinkonu í Hetlandi gjøgn-um HB.

Gomul mynd av Lerwick. Tað er Bressay, sum er aftanfryi.

Hetta er tekning av hollendskum sildaskipum í Havn í Lerwick sum Margaret minnst tað. At hetta hevur verið ein týðningarmikil veiða sæst av, at so tíðliga sum 25. juni 1703 lógu 2.230 hollendsk sildaskip inni á Lerwick!

hjá henni áttu eingi systkin, men hon hevur góðar vinir, sum koma á gátt hjá henni. Hon hevur framvegis vinir í Ebenezer Hall, sjálvst um hon ikki longur klárar at fara hagar, vitja tey hana eisini.

Margaret dámar drottning Elisabeth men ikki Camillu. Júst hendan dagin undirritaði var inni hjá henni, var eisini føðingardagur hjá bretsku drottningini. Margaret dámdi væl Elisabeth, tí hon kundi halda fast um tað, sum hon stóð fyri. Hon hevði eisini sæð drottningina eina ferð, tá hendan vitjaði í Hetlandi. Tá var tað verri við Charles! Hon helt nógv av Dianu, men Camillu brýggjaði hon seg ikki um. Tað var jú hon, sum var orsök til, at stóðan

hjá Dianu gjørdust sum hon gjørdist.

Hon heldur, at sum gomul hevur hon tað gott í Hetlandi. Sum tað skilst er eldraðkið hampiliga væl fyri. Hon fær døgurða bornan inn fimm dagar um vikuna. Hon fær eisini heimahjálpi at hjálpa við tí, sum hon ikki klárar sjálv, og hon er fegin um, at hon kann vera heima hjá sær sjálvari.

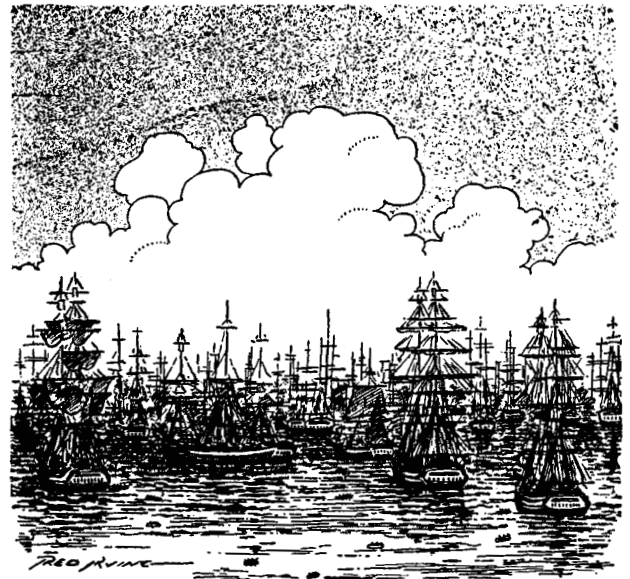
Vit vóru bæði sera fegin um hesa vitjan. Til minnis gav Margaret mær eina pakka, sum ikki skuldi latast upp, fyrr enn eg var komin til hús í Føroyum. Hetta var nakað, sum omma hennara hevði átt. So her er talan um veruliga gamlar lutir, tí omman man vera fødd mitt í 1800 talinum. Hon hevði hugsað um, hvør skuldi eiga hesar forkunugu lutirnar,

og hon helt, at tað skuldi vera sonur Elisu, sum hon kom at kenna fyri 70 árum síðani. Hetta vóru smáir antikkkoppar úr glasi, sum fara at fáa eitt heiðurspláss heima hjá okkum.

Margaret er ein serstakur persónur, og hon fær besta ummæli frá teimum, sum kenna hana t.d. frá samkomuni í Ebenezer Hall. Hon hevur gjørt meira fyri sín næsta enn flest onnur.

Tað var stuttligt at hitta hana enn einaferð. Tað er eisini ein fongur at kunna greiða frá hennara søgu og at kunna endurgeva nakrar av teimum forvitnisligu myndunum, sum hon eigur.

6.

Henda tekningin er av hvalaveiðuskipum, sum liggja inni í Lerwick á veg til Grønlands.

Ph.D.-kandidatur til verkætlan innan flóttitrol

Søkt verður eftir fólki til verkætlan innan flóttitrol at byrja summarið 2006. Starvið er Ph.D.-lestrarstarv og verður sett á Fiskirannsóknarstovuni í 3 ár. Viðkomandi skal verja Ph.D.-heitið innan lokið tíðarskeið.

Tað er trolvirkið Vónin pf., sum hevur fingið fígging til vega, og sum er eigari av verkætlanini.

Í verkætlanini verður dentur lagdur á, hvussu sjógvur streymar í flóttitrolum, og hvussu fiskur ber seg at í flóttitrolum. Av granskingarevnum í verkætlanini kunnu m.a. nevast:

- Mátingar av streymi í trol (hydrodynamik)
- Eginleikar á tilfari, sum verður brúkt í trolum (styrki, geometri vm.)
- Atburður hjá fiski
- Videoupptøkur undir vatni

Ein partur av Ph.D.-lestrarstarvinum fevnir um at taka ymisk skeið og luttaka á ráðstevnum og verkstovum. Dentur verður lagdur á at hava gott samband við altjóða viðurkend granskingarumhvørvi. Tann setti má tí rokna við upphaldum í styttri ella longri tíðarskeið á læru- ella granskingarstovnum uttanlands. Viðkomandi verður sjálvur við til at gera av, hvar hesin partur av lestrinum fer fram.

Umsøkjarar til Ph.D.-lestrarstarvið skulu hava prógv sum M.Sc. í verkfrøði, lívfrøði ella hóskaði fakøki. Tó eru tey, ið eru ávegis at gera M.Sc.-ritgerð, eisini vælkomin at søkja. Dentur verður lagdur á nøktandi stóðfrøðiligt stóði.

Setanartreytir eru sambært sáttmála millum Fíggharmálastýrið og avvarðandi felag. Umsóknarfreistin er 12. juni 2006. Umsóknir við prógvum, yrkisgongd (curriculum vitae), viðmælum og møguligum greinum skulu sendast til Fiskirannsóknarstovuna, Postrúm 3051, Nóatún 1, FO 110 Tórshavn.

Meira fæst at vita um verkætlanina við at venda sær til Bjarta Thomsen, granskingarleiðara, við e-posti til bjartit@frs.fo ella á tlf. +298 353900.

Trolvirkið Vónin pf. og Fiskirannsóknarstovan

Tíðindaskriv

Føroyska trolvirkið Vónin pf. er eitt av heimsins størstu virkjum av sínum slagi. Vónin pf. hevur áhaldandi víðkað sítt virksemi úti í heimi, seinast við at keypa seg inn í virkir í Grønlandi. Fyri at halda hesi gongd er neyðugt við stöðugari menning. Sum ein liður í hesum hevur Vónin pf. fingið fígging til vega til at seta eitt fólk í trý ár burturav at granska í flóttitrolum. Hendan ætlanin er fingin í lag saman við Fiskirannsóknarstovuni og Fróðskaparsetri Føroya. Í hesum døgum verður lýst eftir fólki til hetta starv. Talan er um Ph.D.-lestur, sum verður samskipaður við universitet uttanlands. Meira fæst at vita um hetta starv við at venda sær til Fiskirannsóknarstovuna, tel. 353900. Umsóknarfreistin er 12. juni 2006.

Vit hava eykalutir á
goymslu og útvega
teir, vit ikki hava.

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
Fax: 44 42 85

AGN

**sild
tobis
kúfiskur
makrelur
høgguslokkur**

...dagligt samband um alt landið

P/F KAMBUR

STRENDUR
telefon: 448095 · fax: 448744

Maskinmeistarar søkjast til Elfelagið SEV

Eitt fast starv sum maskinmeistari á Fossá-verkinum í Vestmanna er leyst at søkja til setan frá umleið juni 2006. Eisini verður sókt eftir einum feruavloysara fyri maskinmeistarar á Fossáverkinum til summarferuavloysing í ár.

Starvið

Maskinmeistaraarbeiðið umfatar rakstur og hald av Fossáverkinum, bæði sum dagarbeiði og sum vaktarbeiði uttanfyri vanliga arbeiðstíð.

Undir Fossáverkinum hoyra eisini Mýru-, Heyga- og Eiðisverkið, sum eins og vatn-turbinan á Strond verða stýrd frá Fossá-verkinum. Talan er um tilsamans 7 vatn-turbínuaggregat við einum samlaðum mátti upp á 28,4 MW. Harafturat stýrir vakthavandi á Fossáverkinum býtið av framleiðsluni millum elverkini í meginøkinum, herundir eisini Sundsverkið og Strond (lastfordeiling). Eisini er vakthavandi á Fossá-verkinum koblingsleiðari fyri háspenningsanleggini í meginøkinum.

Førleikakrøv

Krævt verður, at umsøkjarnir hava fulla maskinmeistaraútbúgving, t.v.s. víðkað maskinmeistaraprógv ella 3 ára maskinmeistarskúlaprógv.

Lønin

Starvið er lønt sambært 6. lønarflokk eftir sáttmála millum SEV og Maskinmeistara-felagið.

Lønin verður ásett eftir starvsaldri frammanundan.

Byrjunar- og endalønin í 6. lønarflokki er í løtuni netto ávikavist kr. 24.581,51 og kr. 26.288,56 um mánaðin. Harafturat verður goldið í eftirlønargjaldi tilsamans ávikavist kr. 3.072,69 og kr. 3.286,07 um mánaðin.

Umframt nevndu løn kann roknað við vaktargjöldum og møguliga av og á eisini úrtíðarløn.

Umsóknir

Umsóknir skulu saman við prógvum og møguligum ummælum verða send Elfelagnum SEV, Postrúm 319, FO-110 Tórshavn og skulu vera SEV í hendi í seinasta lagi fríggjadagin, tann 2. juni 2006.

Nærri upplýsingar

Nærri upplýsingar um störvini fáast við at venda sær til Pól Joensen, verksmeistara á Fossáverkinum ella til Berg Didriksen, deildarstjóra á Maskindeildini, báðir á telefon nr. 346800.

Torleif Johannesen

Hjálpardagur ella frelsudagur

Heit so á meg á neyðar degi, eg skal
bjarga tær, og tú skalt lova mær!
Sl. 50,15

Tað finnst menniskju, sum avvísa, at neyðardagar finnst. Um ein ella fleiri neyðardagar kortini koma, so er tað tí, at trúgvín er ov lítil og ov veik, ella at andans megi er ov lítil í lívi teirra, ið uppliva tílíkar dagar.

Løgið at nøkur menniskju geva seg út fyri at vita betri enn Gud og betri enn Guds heilagu menn og kvinnur í bíbliuni og í kirkjusøguni.

Neyðardagar sleppa hvørki trúgvandi ella vantrúgvandi undan. Óynsktir koma teir til kvinnur og menn, til vaksin og børn, til hvít og myrk....

Teir koma á ymiskan hátt og við ymiskari styrki.

Neyðardagur kom, tí sjúka, arbeiðsloysi, trupulleikar ella deyðin vitjaðu. Á neyðardegi kanst tú gerast bæði veikur og ivandi, samstundis sum tær tykist, at tað myrknar rundan um teg.

Tá er tað eitt gott høvi hjá Djevlinum at gera álop á teg og til dømis siga: "Gud hevur gloymt teg ella slept tær. Tað nyttar tær einki at biðja ella lesa í orði hansara ella at samlast við guds fólk!"

Minst tá til, at Gud ongantíð hevur lovað, at neyðardagur ikki kann koma. Tvørturímóti veit hann væl, at neyðardagur kemur, og biður teg tá heita á seg, so skal hann bjarga tær, og tú skalt lova honum.

Gud hevur altíð eina bjarging, ein útveg, eina hjálp, eina vegleiðing, eina stimbran fyri tann, ið ákallar hann av sonnum.

Hetta er bíbliunar og kirkjuliðsins margfaldi vitnisburður.

Mong eru tey, sum á neyðardegi róptu til Guds um hjálp - og fingi hana. Kortini takkaðu og lovaðu tey ikki Gudi fyri hjálpina. Tíggju spidalskir róptu á Jesus á teirra neyðardegi. Allir fingi hjálp, men bara ein kom aftur til Jesus við tækk og tilbiðjan. Tá spurdi Jesus undrandi: "Hvar eru teir níggju?"

Neyðardagur bleiv fyri mong "bara" ein dagur, har tey upplivdu Guds hjálp - í tímiligari ella líkamligari neyð.

Skal neyðardagur eisini gerast ein frelsudagur, mást tú søkja Jesus um hjálp úr tíni álvarsligastu neyð - syndaneyðini. Jesus bjargar, fyrigevur, miskunnar.

Tá kanst tú ikki annað enn takka honum.

Skipsinspektørur til Strandfaraskip Landsins

Ert tú neyvur og álftandi? Hevur tú fokus á útreiðslur, trygd og umhvørvi? Trívist tú við at hava nógv at gera?

Strandfaraskip Landsins sóknast eftir einum skipsinspektøri at byrja sum skjótast. Tú kemur at arbeiða á rakstrardeildini, ið hevur ábyrgdina av rakstrinum av øllum skipunum hjá Strandfaraskipum Landsins.

Starvið

Skipsinspektørurin stendur fyri umsjónini og eftirlitinum við skipunum hjá Strandfaraskipum Landsins. Tú skalt samskipa, leggja til rættis og fylgja viðlíkahaldi av skipum, skipa fyri umvælingum og seta skip í dokk.

Skipsinspektørurin tekur sær av teknisku ráðgevingini til skipsleiðsluna, og hann skal syrgja fyri, at formligu ásetingarnar, trygdarútgerð og siglingarloyv eru í lagi.

Umsøkjarin

Tú ert útbúgvinn markinsverkfrøðingur ella hevur í minsta lagi 3 ára útbúgving sum maskinmeistari, og tú hevur kunneika til viðlíkahaldsskipanir og royndir við skiparakstri. Vit leggja dent á, at tú hevur fokus á rakstrarútreiðslur, trygd og umhvørvi.

Vit rokna við, at tú dugir at brúka tekstviðgerð, rokniark og databasu, og tað er ein fyrirtreyt, at tú hevur góð evni at orða teg bæði skrivliga og munnliga á føroyskum og enskum. Vit vænta, at tú ert lættur at samstarva við, toli broytingar og ert vanur at hava nógv um oyruni samstundis.

Vit bjóða

Vit kunnu bjóða eitt spennandi og ábyrgdarfult starv, har góður møguleiki er fyri menning. Vit hava eitt gott arbeiðsumhvørvi við samstarvssinnaðum

starvsfelagum, og arbeiðsdagurin er mangan fjølbroyttur. Løn- og setanarviðurskiftini verða skipað sambært sáttmála millum Figgjarmálaráðið og avvarðandi yrkisfelag.

Setan og umsókn

Starvið verður sett skjótast gjørligt. Tú fært meira at vita við at seta teg í samband við Regin Vágadal, rakstrarleiðara, tel 34 40 00 ella t-post rev@ssl.fo

Umsókn við próvskjølum verður í seinasta lagi 22. mai at senda til:

Strandfaraskip Landsins
Att. Starvsfólkadeildin
Boks 88
FO-110 Tórshavn

Ella t-post: pah@ssl.fo

Strandfaraskip Landsins fevna um Oyggjaleiðir og Bygdaleiðir, sum skulu lúka landsins tørv á fólkaflytningi. Fyrirtøkan skal mest gjørligt rekast á handilsligum grundarlagi. Stórar broytingar eru hendar á Strandfaraskipum Landsins seinna árin, og viðfevndar menningarætlanir liggja fyri stavn. Millum hesar kann nevast ein framhaldandi uppstiging og endurnýgging av tænastukervinum á sjógvi og landi.

STRANDFARASKIP
LANDSINS

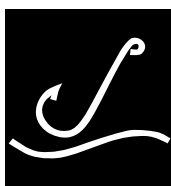
Vit hava stórt úrval av fiskireiðskapi til línu og snellu

Svøvlalínu frá 3,5 til 9 mm. Tit avgera sjálv,
hvussu langt skal vera millum svøvlarnar.

Húkar í ymsum støddum og sniðum. Rippaðir og órippaðir.
Teymar frá nr. 4 til 20 í fleiri litum.

Eisini eru handlarnir fullir av klæðum til sjó- og arbeiðsfólk.
Frá innast til uttast.

TEYMAVIRKIÐ
FO-620 Runavík · Tel. 473000

SNØRISVIRKIÐ
FO-700 Klaksvík · Tel. 455254

GLÆMAN
FO-100 Tórshavn · Tel. 318600

Føroya størsti veitari til ídnað og vinnu

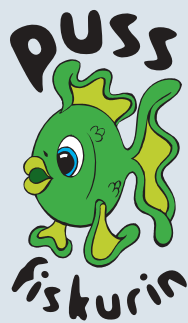
**Pakningur úr kartong, bylgjupappi
og tjúkkum pappi, plastikki og
øðrum tilfari til idnaðarlig endamál.**

Vit útvega eisini: Plastvørur · Pakkiútgerð
Maskinur · Arbeiðsklæði Trygdarútgerð ·
Knivar · Tilsetning · Sekkir · Plattar · Vaskievni

*Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari
...sjálvandi til besta prisin!*

FARPACK

Smýrilvegur 5, P.O. Box 3099, 110 Tórshavn, Føroye Islands
Tel +298 35 3000, Fax +298 35 3010, farpack@farpack.fo
www.farpack.fo

“Eg veri noyddur til at trekkja tonnina hjá tær út.Tað tekur eini 2 minuttir.”
 “Hvussu nógv kostar tað?”
 “1.000 krónur”
 “1.000 krónur fyri eitt arbeiðið, ið bert tekur 2 minuttir?”
 “Eg kann gott geva mær góða tíð, um tú ynskir tað.”

Ein maður ringir til læknan hjá sær og sigur at konan hefur fingið blinntarmsbruna. “Íðan, so er tað eitt medisinskt undur. Eg tók jú blinntarmin hjá henni síðsta ár. Hevur tú nakrantíð hoyrt um nakran, sum hefur tveir blinntarmar?” “Nei, men hevur tú ongantíð hoyrt um nakran, sum hefur fingið eina nýggja konu?”

Hósdagin 4. mai 2006, kl.
16 lat upp framsýning í
Snarskivuni við verkum
hjá Jóhan Martini Christi-
ansen.

Framsýningin heldur á eina viku afturat og ber heitið “From inner - into outer space”. Á framsýningini vera akryl málningar, ið eru málaðir yvir tað heitið, framsýningin ber.

Heitið boðar frá einum gjøgnumgangandi evni, ið arbeiitt er við. Málningarnir endurspeгла ta ævi, sum fer framvið hjá menniskjum, trøini og prikkarnir sipa til hetta.

Johan Martin má sigast at vera ein evnaríkur ungur drongur. Hann er ikki meira enn 18 ára gamal, og hann hevur málað og teknað síðan hann var 8-10 ára gamal. Hann hevur enn tá eisini verið umboðaður á várframsýningini, har ikki hvørt sum helst sleppur framat.

Johan Martin má sigast at vera av eini rættiligari fiskimannaætt. Pápi hansara er Johan Christiansen, sum hevur siglt stóran part av sínum virkna lívi. Nú arbeiðir hann sum havnarumsjónarmaður í Havn. Forfedrarnir hjá Johan hava siglt í fleiri ættarlið.

Johan Martin saman við foreldrunum Hjördis og Johan. Aftanfyri síggja vit tveir av málningunum.

Mamman er Hjördis, ið er dóttir tann kenda skiparan Sigurð Simonsen úr Fuglafirði. M.a. lat hann Vón byggja á Tórshavnar Skipasmiðju í 1940, og var hetta fyrsta skip í nýggjari tíð, sum er bygt í Føroyum.

Vit komauttan íva at frætta meira frá Johan Martin. Vit vóru til staðar, tá framsýningin opnaði og vísa vit nakran myndir.

*Tveir rættir svín-
ingar, Johan Mikkelsen
og Bjarni Jacobsen.*

S3LĈ* I NĈE : :ĈV < 3J9

[illegible]

$\emptyset \{ f \sim^o t \mid \exists \bar{a} \{ f \sim | y \sim t \in w \} | x \in t \} \in Z \bar{s} \sim^o t \}$
 $\emptyset \{ y t \bar{s} \sim^o \exists \bar{a} \{ y \bar{o} \bar{s} \bar{g} \} | x \in t \} \cap \emptyset \{ \bar{a} \in FC \} \cap \{ Z \bar{s} \bar{s} \sim^o t \}$
 $\emptyset \{ ex f \sim^o \exists \bar{y} \{ \bar{a} \{ \bar{y} \sim | y \sim | \bar{b} \} | x \in \bar{o} \} \mid \bar{n} \sim \{ \bar{c} \bar{z} \} \cap \emptyset \{ \bar{a} \in FC \} \cap \{ Z \bar{s} \bar{s} \sim^o t \} \}$

e|¢z3but¢~t¢3£z3u| xzz3x|'''3a|'o''3a| 3£~~© | A33
Y°3x|§|¢3 | x|'t3t''3a|''t3°3« « «Ay£'£- tut¢~|Ay£

FØROYA BANKI

DCC3°!3ă3-¢z!|3x¢¢3¢t~!t¢--A A

Journal Pre-proof